

310239 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 9. } చెన్నపట్టణము 1922 వ సం॥ నవంబరు నెల 1-వ తేది బుధవారము. { No. 177
 సంపుటము 5 } చుండుభినామసంపత్తిరము, కాశికమాస శుద్ధ దశి ద్వాది. { నాచిక ౧౭౭

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు ఘనమయినమందు
 చక్కనిడబ్బీలో సహాసీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దనూదినిగల మాయమందుగాదు. కలుమందులవలన మోసముగలుగను. పంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన దేశమునందంతటను వెలసినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక, నెం. 7 తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

మంచు!

కప్పుకొనుటకు శాలువలు

స్వదేశి!

మంచు!!

స్వదేశి!

మంచు!!!

స్వదేశి!!!

హిందూ దేశములో తయారు చేయబడినది. ఎరుపు, ఆరంజి, స్టైఫ్, బూడిద, మొదలగు రంగులలో గలవు.

నిడివి 6 మూరలు వెడల్పు 3 మూరలు 1 కి ధర రూ 7-8-0

ఉత్తరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.

S. Rama Aiyer.

చరక సంహిత

సూత్రస్థానము - చక్కని వ్యాఖ్యానముతో

తెనుగున

అచ్చుబడి తయారుగా నున్నది.

776 పుటలు-రూ 10-0-0

కొద్ది కాపీలు మాత్రమున్నవి.

వలయువారు :

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీశంకర్ పి. ఎ. ఎం. డి. సి. యం

మేనేజరు డైరెక్టరు

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

19, హరిస్ రోడ్డు, మాంబూరుడ్డు మద్రాసు.

అని వ్రాయవలెను.

1923 సం॥ రం

క్యాటండరు

ప్రపంచములో నుండు నాయకుల పటములు

1923 సం॥ రం క్యాటండరులో ముద్రింపబడియున్నవి.

అంగారా, కాన్స్టాంటినోపల్ నండి ప్రత్యేకముగా కొన్ని ఫోటోలు మాకు వచ్చినవి. వాటిని 1923 సం॥ రం క్యాటండరులో ముద్రించి యితరులకు విక్రయించ నెంచియున్నాము.

ఇవి 80" X 20" అంగుళాలు నిడివి, వెడల్పు 10 సెంటిమీటర్లు. అర్థ శతాబ్దముల నై పలుకబడిన సామ్రాజ్యములలో ముద్రించబడియున్నవి.

మధ్యలో ప్రస్తుత భారత ప్రభుత్వము ఫోటో ముద్రించబడియున్నది. అతనివల్లము ఉన్నవియు రాజవంశమునకు వేదిన రేఖ భిలాసాల ఫోటోలు అతి చిత్రముగా అనుబంధించబడియున్నవి. నిజముగా మిత భిలాసత్ విషయములను, పరిస్థితులను స్థాపించి వానినియును ప్రేమయున్నచో, విశ్రాంతి కెప్పించుకొని మాయముల ముందుకొనుదు.

అంగారా క్యాటండరు

80" X 20" అంగుళాలు నిడివి, వెడల్పు 10 సెంటిమీటర్లు. అర్థ శతాబ్దముల నై పలుకబడిన సామ్రాజ్యములలో ముద్రించబడియున్నవి. మధ్యలో గాజ ముస్తాఫా కెమల్ పాషా గారి ఫోటో ప్రస్తుత భారత ప్రభుత్వము ముద్రించబడియున్నది. చూపున ప్రాయముల వానిలనే యుండును. అతనివల్లము కల్పన సామ్రాజ్యము, ఇస్మిల్ పాషా, అల్లూల్ మాజి ఖాన్ యువరాజు, యూఫ్ హమేద్, హాలిరాహ్ మున్షుకువారి ఫోటోలు ముద్రించబడియున్నవి. వారినియొకటి అంగారా క్యాటండరు ద్వారముడ ఉన్నది. ఇట్టియుగాక కాన్స్టాంటినోపల్, స్మిర్నా, మెర్సిన, నెల్సు పోలియోయన్నది పట్టణముల ఫోటోలు ఉన్నవి. ఇవి మిక్కిలి అద్భుతములైన క్యాటండరు. ఇట్టి ఫోటోలు ఇతరుల కెన్నను హిందూ దేశములో చూడబడినందున.

నేషనల్ క్యాటండరు

కాన్స్టాంటినోపల్ నెహదీగారే యుండును. వాచావుగా నూనెను హిందూ దేశమునానెల ఫోటోలు అందులోగలవు.

ప్రతి 1 కి ధర రూ 1-12-0 3 కాపీలు ఒకసారి తెప్పించుకొనివారికి ధర రూ 2-0-0 ఒక డబ్బన్ వెల రూ 8-8-0 100 కి ధర రూ 70-0-0

ఈ క్యాటండరు లేక అంతర్రాజ్య ఒకసారి తెప్పించుకొనువాని నిలాపము అందులో ఉచితముగా అచ్చుననే పంపవలెను, ఇచ్చియు గాక ఆదేశవిధముల క్యాటండరుతోడ మావద్దనున్నది.

ప్రతి క్యాటండరు కెమల్ పాషాగారి ఫోటో అనేక యూనిఫారములలోయున్నది. ప్రతి షేట్టు 1 కి ధర రూ 5-0-0 మాత్రమే. మిషెరులను విస్తృత చేయించుకొనుదు.

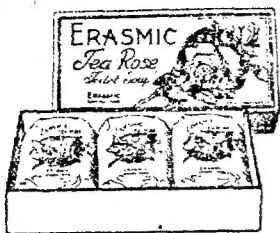
ఈవారిలో అన్ని భాగాలలో ఏజెంట్లు కారతను. కమిషన్ ధారాలోముగా యిచ్చబడును.

1923 సం॥ రం

క్యాటండరు

The National Photo Bureau, Royapettah, Madras. ది నేషనల్ ఫోటో బీరో, రాయపేట, మద్రాసు.

ERASMIC

ఎరాస్మిక్ నబ్బులు (స్నానమునకు)

దేహస్నానమునకు అత్యుత్తముగ తగియున్నది. అందముగ నుండగోరు సారీరత్నముల కిది యొక ఆహారము. బలము నిచ్చును. దుఃఖములను బాటదోలి దేహమునకు సువాసన నిచ్చును. దేహముయొక్క కాంతి వర్ణిల్ గలదు. ఇటువంటి సబ్బులను జూచి మోసపోకండి! అన్నిపాపులలో దొరకును. (ఎఫ్)

బహుమానము

వైద్య విద్య

ఆయుర్వేద శాస్త్రములకు మార్గదర్శి
అన్ని భాషలలో దొరుకును.

రాజవైద్య వారానుగతి కేళివడి,
(8128) 27, చిహాబాదాపల్లి, నువ్వరాజు.

ముఖ్య గవనింపు

మోక్షాత్మకములు

(8) తనాకెన్ సిటీనందుకు దుర్గా మెడికల్ హాల్ వారికి గురికలను సేవించుటకు రాజకీయ అనువాదమును సమంపాద్యము లేక నుఖముగా నున్నాడు. అతడు 6 సం॥లనుండి తాళపదములను, ఇత్యుతు అతడు చాలా గుణముగా నున్నాడని చెప్పబడు మిక్కిలి శంకరించుచున్నాడు.

జేతాధికారి } చిత్రకేసరీ
28-8-19

పాలసుగంధిలేహము

ఇది రక్తకుడికి శ్రేష్ఠమయినది. సహజమేహములు, మేహపాదలు, చుచ్చులు, చర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పులు, మొదలగు వాటిని ఖండించును. 4 దబ్బిల చాలును.

20 రు॥ దబ్బి 1-4-0 వీ. పి. 0-8-0

కూమ్మొడలేహము.

అత్యుత్తము, నిక్కాక, కాళ్ళతీత, ముంజుడు, పులో మంట, మొదలగు వాటిని హరించును.

2 దబ్బి చాలును. 20 రు॥ దబ్బి 1-4-0 వీ. పి. 0-8-0

పి. జి. వీ. అంతుకో, ఆయుర్వేదసమాజం,
(8851-4) పెరిచి-నెల్లూరజిల్లా.

Are you in the Full Glory
OF
Manly Strength

If not, you are in urgent need of radical remedy to regain your strength and Manly Power

TRY BRISHYA JOGA

Prepared on the basis of Makaradhwaj Gold, Musk, Etc., in assimilable form. It Guarantees Results.

It quickly renews VIGOUR and VITALITY and restores power of SUPERB-MANHOOD.

Price one Phial (to last 30 days)
Rs. 6 4. Per V. P. P. Rs 6-10.

THE
Kaipataru Ayurvedic Works
(Hd Office) 94 Grey Street,
173/1, Harrison Road,
Bara Bazaar Branch
CALCUTTA.

ఒక మేజిస్ట్రేటుయొక్క అధికార ధూర్వహణము

న్యాయవాదు లతనికోర్టును బహిష్కరించుట వారాని మూడవ రాజధాని మేజిస్ట్రేటు బి. యన్. ఆధ్వర్యమున గత గురువారమునాడు ఒక ప్రస్తావన నగర విచారణకు పోలిసుకోర్టు న్యాయవాదులసంఘమువారు మేజిస్ట్రేటు తనయ్యత్వమునకు పశ్చాత్తాపము వెల్లించుచు, న్యాయవాదు లతనియెదుట కోర్టులో వాదించవలసినదని తీర్మానించిరి. అందులకు ఫలితముగా న్యాయవాదు తెల్లరు నతనికోర్టు ను బహిష్కరించిరి. ఒక్కప్రతివరుమార్తము వాయివాదేయబడిన కేసు సంబంధమున కోర్టుకు వచ్చెను.

ఉద్యోగులపై తుపాకుల ప్రేలుట

వివరములు తెలియవచ్చుట నుక్కూరునమిమమున జిల్లాజడ్జి కిర్రూగారిని తుపాకీతో దీనిననుగతియొక్క వివరములు తెలియవచ్చుచున్నవి కలెక్టరు గిబ్బెక్, జిల్లాజడ్జి కిర్రూ, అసిస్టెంట్ కలెక్టర్ టూటన్ గారు ఎవరనిండురాష్ట్రపు డిప్టీ కమిషనరు గొట్టగారి పి కారీకు కామునండి మోటారుకారులో వచ్చుచుండిరి. చాయ గ్రామమున 2 1/2 మైళ్లదూరమునకు వచ్చునకి అదలలో పాద లో నుండి తుపాకీ ప్రేల్చి న చచ్చుచు వివరించెను. మొట్టమొదట మోటారుపైను ద్రొడ్లైన దను కొనిరి. కాని యంతలో కిర్రూగారు తమకు దెబ్బకొనలేదని కేక వైచిరి. ఆయన బండికి కలెక్టరును నుండిరి. ఆయన కూర్చున్న భాగమునకును పైరుకుకు దెబ్బకొనలేదు కాని పొగయేమియు లేనలేదు. అదిలోనివారు విరామములగుటచే త్వరగా బండి నడుపుచొచ్చిరి. కిర్రూగారికి చేతిపైభాగమునకు క్రిందిభాగ మునకు దెబ్బలు కలిగెను వారి కడ్డముగా దెబ్బకొన్నట్లు వేరు బడియుండెను. అనేకమంది నూచాల కలెక్టరు కిర్రూగారు చచ్చుచి. కొందరు ఎవరో వేటకాదు మోడక కాలె నను చున్నార. కొందరు ఎవరో బుద్ధిపూర్వకముగా కాలెగను చున్నార. జిల్లాలో శివ దిగ్గుతు గు సాంతియును లేదు. ప్రజలను అధికారులను స్నేహభావము ప్రబలుచునే యున్నది. తెలూచిలలో తెలుగు కత్తుల వారికి కొంత కాలమునుండి పోరాటము నరుచుండెను. కిర్రూగారిత్వమున కిని యెవ్వరో కాలెగను నని యూహించుచున్నది. ఇట్టికృత్య మిదివరకు సింధుకే

పాంచాల శాసనసభ.

కాన్ గారి అధ్యక్షతన పాంచాల శాసనసభ సభా భవనమున 30 వ తేదిని సమావేశమయ్యెను. సభాకార్యక్రమ మంత యెత్తనావనక కుగ నుండలేదు. క్లరకూర విషయములు మూతమే చేయుటచేసెను. ఫస్ట్ హౌస్ గారు శంఖాలు గ్రామం చాయటి అమెండుమెంట్ బిల్లుపై సెలెక్షన్ కమిటీ వారి రిపోర్టును, పంచాబు జిల్లా కోర్టుల అమెండుమెంట్ బిల్లుపై సెలెక్షన్ కమిటీ రిపోర్టును సమర్థించు శంఖాలు మార్గశిరవల్ అమెండు మెంట్ బిల్లును ప్రవేశపెట్టిరి. కాని అది బిల్లు చర్చచరిగిన పిమ్మట సెలెక్షన్ కమిటీవారికి పంపబడెను. కోర్టు ఫీజు బిల్లుకూడ సెలెక్షన్ కమిటీకి పంపబడెను. కిర్రూగారు మేజిస్ట్రేటుగా ఇండియాన్ స్టాంప్ కలెక్షన్ అమెండ్ మెంట్ బిల్లును ప్రవేశపెట్టిరి. అది కూడ సెలెక్షన్ కమిటీకి పంపబడెను. ఇండియాన్ కలెక్షన్ కమిటీ ఆ నువతి ఇంకను రాకండుటచే సిమ్లా అడ్డెబ్బలు ప్రవేశపెట్టబడలేదు సభ మరునాటికి నిలుపుదల గావించబడెను.

భారతీయ వర్తకసభ

పురుషోత్తమదాస్ తాకూర్ దాస్ గారి యధ్యక్ష కోపన్యాసము

వర్తకము తగ్గిపోవుటవలన వ్యాపారము తెప్పకయ్యెను. వర్తకసంబంధము లగు కేసులను త్వరగా పరిష్కరించుటపై ప్రాధాన్యముతోచుచు గల యొక జడ్జి అధికారియు క్రింద నొక నిటీకోర్టు నేర్పబడుచున్నది. దూదివర్తకము బాదముగా పరిణ మించునట్లున్నది. ఇట్టిబాదములవలన కొన్ని లక్షల స్వల్పము కచ్చినను నష్టము కచ్చిస్తే కా కాలేన ప్రజల బట్టికాదగాం ప్రభు పాము జేయగూడదు. స్థానిక స్టాక్ ఎక్స్ఛేంజీవారు ఇంకను మంచికవి. నల్లి ప్రజల విశ్వాసమునకు పాత్రులు కావలెను" అని పురుషోత్తమదాస్ తాకూర్ దాస్ గారు భారతీయ వర్తకసభలో నొసగిన యధ్యక్షకోపన్యాసమున కలికిరి.

మలయచందనము

గనేరియా

అను శిశుకోగమునకు మోచాను

కథ్యము లేదు. పిడికారీతో తని లేదు ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మోచా విధముల గె గ రో గ ము ను మోచా పూటలలో మాన్యును. స్త్రీల మోచా వ్యాధులకు మోచా ఇది రాకొనదు.

(51) దబ్బి 1-8 రు 2-4-0

గంధర్వ శాస్త్రం రాయవరం(గోదావరిజిల్లా.)

ఒక సారి సిద్ధి స్త్రీ గారి ట్టు చెప్పిరి

జీవిత సౌఖ్యమునకు జీర్ణ శక్తియే ప్రాణాధారమని నాకు స్పష్టమైనది. గొడ్డుమాంసము, ఇతరమాంసములు, రుచిగల పులుసులు.

మున్నగు వానిని తినుటవలన నష్టమయ్యెను, సుసంపాదన నష్టమయ్యెను, చాక చక్కము మున్నగువానిలో చాల మార్పుగలుగును.

జీవో, కావైలో, కాపర్, క్షిప్రుమున్ను ను ప్రవేశిస్తే పురుషులందరును ఆశీర్వీలన బాధపడుచుండిరి. మేధాశక్తిని ఉపయోగపరుపవలసిన వారికిని ఆశీర్వీవాధి కలిగియే యుండెను. ఆవ్యాధి వారికి వంశపారంపర్యముకూడ వచ్చుచుండెను.

అయినను భోజనాంతరము ఒక ఒకము మూతన తినుచున్నవో ఆశీర్వీవాధి మీకు కనపడదు. ఒక బుడ్డి వెల రు 1-0-0 ఒకబుడ్డిని కొని తినిచూడుము.

దబ్బూ. ఇ. స్మిత్ అండ్ కో., (లిమిటెడ్) మాంటురోడ్, మద్రాసు

W. E. Smith & Co., Ltd., Mount Road, Madras.

బంగారాశేషమునందు మిక్కిలి ముఖ్యమైనదియు, నమ్మకమైనదియు, పను మైనదియు వైన

ది డక్కా ఆయుర్వేదీయ ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

మూలధనము రు 2,00,000. చందాలవలన వసూలైన మూలధనము రు 1,75,000.

దైర్ఘ్యము:— జడ్జి, నజీ, వకీలు, జమీందారు మొదలగువారు గలరు.

హెడ్ ఆఫీసు:— 8, 8/1 ఆస్టోరియన్ వీధి, డక్కా.

బ్రాంచీలు:— కలకత్తా 212 వా బజారు వీధి, 155-1 ఆఫ్ఫరు చిట్టూరోడ్డు (హోవబజారు) హరిజన్ రోడ్డు (బారాబజారు) భవానిపూరు 69 రుస్సా రోడ్డు, రంగపూరు, బోగూరు, మైసూర్ సింగు, బాల్ పాయిగురి, డార్జిలింగు, కాళి మున్ ఫర్ పూరు, ఖుల్నా; మద్రాసు.

విరాజులు, పోస్టుమాస్టరులు, ఉపాధ్యాయులు మొదలగువారికి ప్రత్యేక లాభము.

ఈ దిగువ తెలుపబడిన పుస్తకములు ఇనాముగా పంపబడును.

(1) గృహవైద్యము (తెంగాలీ) (2) కామశాస్త్రము (3) పరితీలలో శరీరవిధము (4) జీవితమున జయించుట (5) కాటలాగు కాగరి (6) హాస్యము (7) 1922-వ సం॥ క్యాలండరు (ఇంగ్లీషు తెంగాలీ) (8) ఉపాధ్యాయులు, పోస్టుమాస్టరులు ధనము సాధించు విధము. (దొవళయోగము యనాం) మరకధ్వజ కులము 1-కి ధర రు 4 (8) (వ్యవసాయకళ మూలము) బుడ్డి 1-కి రు 0-8-0; కరకాద్యసన బుడ్డి 1-కి రు 0-12-0; చ్యవపాసన సేరు 1-కి రు 4.

దొడ్డిదొవ్వనంపద

కర్ణమూసుకొని ఖర్చుచేయుట

నానీ అనునది కౌల ఆయురగ్రంథముల ప్రకారము నూరు 140 పానుల వెలకు అనగా 700 డోలరులకు కొనెను. కొద్ది వెలలో ఆచమనములను 1,600,000 పానుల లభించినది. ఆ మొత్తము నెట్లు వ్యయపరచుటయును అతడు ఆలోచించి ఒక గొప్ప భవనమును నిర్మించెను. దానిలో ముఖ్యవిశేషము సారాదుకాణము అమృతమునకు గాదు. చలివేడిలో వజ్రగ్రాహి దాహమిచ్చునట్లు చేయునట్టి నదీని వారికందరికిని సారాదు త్రాగనిచ్చుటయే. అదియును సారాదు చాల వెలగలది. సారాదుతోడు చుట్టలు ఫలవంతములుగాను నుండేవలెను. వాని నందరియింటును వేలకొలది తీయించి యిద్దరు సుందరానులగు యువతులను నియమించెను. ఇదిగాక నాలుగుగ్రంథుల బండిలో తాను కూర్చుని ముందుకును గుర్రపురాతులతోను పొందుమేళముతోను అరచు గ్రామమువెంట తిరుగుచుండును. అప్పుడతని బండితో గూడ విలసనలసారాదుతో నిండుబడిన పీపాలుగబండ్లు వచ్చుచుండును. ఆ సారాదుల రెండు ప్రక్కల నిద్దరునులవి అడిగినవారి కందరిని త్రాగనిచ్చుచుండును. ఈరీతిగా నీడ మంత్రపు సిరి నతడు కడుపునూ గా వలించుకొని చివరకు బజారు గాడిదె యయ్యెను. అనగా బూకరించుకొని ప్రతుకుసోమాయయ్యెను. (మదరాసు మెయిలు)

గుడ్డివైనికులకు పెండ్లి

ధనికురాండ్రగుకన్యలు వరించుట

మిలనులో నొక ధనవంతుడుగలడు. అతడు గాయములు తగిలిన వైనికులకు చాల ధనవహాయము చేయుచుండును. అతడచట నొక వైద్యునిని నిర్వహించెను. అతనికుమార్తె బిడ్డరా వెళ్ళి కాలలో గాయములు తగిలిన వైనికులకు ఉపచారము చేయుచున్నాడు. ఉంబల్లో బయ్యాచీ అను వైనికునకు యుద్ధమున రెండుకండ్లును రెండుచేతులునుగూడ పోయెను. మార్కోసాలా అనునదికి రెండుకండ్లును కుడిచేయులును పోయెను. ఈ అంధు బిడ్డకును 1915 నుండి ఆవైద్యునిలో నుండిరి. ధనికుని పెద్దకుమార్తె మేరీ వయసు 27 ఏండ్లు. రెండవకుమార్తె రోసియను వయసు 25 ఏండ్లు. ఈ కన్యకలకు ఆ అంధులకు పరవర్తనచేయుటలో బంధువులకిని మేరీకిని సారాదును కొనిపెట్టెను. పరస్పర రానురాగును కలిగినది. వారు కలిగిండుట కెరించి ఆ అంధులను పెండ్లియాడుటకు నిశ్చయించిరి. పాపలలో కొందఱు వివాహము జరుగగూడదని ఆక్షేపించిరి గాని మిలను అర్బుబిరువు వారికి వివాహములు చేసెను. (మెయిలు)

రాజుకు రెండణాలు కూలినిచ్చుట

కూలివాడు రాజునిగ్రహించి కలవరపడుట

ఇటలీ రాజుహంబర్ట్ గారికి వేటలో పుంచి నేర్పుకలదు. తుపాకి చేతిబట్టుకొని సామాన్యుని వలె నతడు తనకు ఒంటిగా వేటకు పోవుచుండును. ఒకసారి అతడొక్క వేటకు గురికవ్వకుండ కొన్ని పిట్టలనువేల గూల్చుట నొక వ్యవసాయదారుడు చూచి చాల నంతసేచి మెచ్చుకొనెను. ఏవేటకాదా కత్తు ప్రాప్తమన నీవు నా పొలమునకు రాగలవా. ఒకనక్క వాడొక పిట్టల నెక్కుకొని పోవుచున్నది. నీవుదానిని కడతేల్చివో నీవు రెండణాలు నిచ్చుటకు అతడతడు లేడు. నీయిచ్చము అని ఆ నేర్పుగాడనెను. చిట్టము అటులే వచ్చెదనని చెప్పి రాజుమహానాడుడు ముందు కడతేల్చి ఆనక్కను కడతేల్చెను. అందుకు పొలముకావు సంతసించి ఆ పూట తనతో భోజనము చేయునని కోరగా రాజు నేర్పుగాని కుటుంబముతో కలిసి భుజించెను. పిమ్మట నేర్పుగా డిచ్చిన రెండణాలను (రెండు ప్రాంతాలు) తీసుకొని వెళ్ళిపోయెను. మరి రెండుగొడవలకు విలువగల దుస్తులను భరించిన దెలిసిన ముహూర్తమున బోయిగ్రంథుల 20వీధి వా కేర్రులను యిలువ కట్టి లింగులను సమీపాని చాల నిలువగలవట్టియును అట్లుగాను పోయివచ్చెను. తన నక్కను పంపిన దారాబాగాలి చని పురపాలకునాడును గ్రహించి చాల కలవర

శాసనసభాపవేశము

సంస్కరణచట్టములోని భావము

(హిందూ పత్రిక.)

I
రాగల అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘసమావేశమునందు చర్చకు రానున్న ముఖ్యవిషయములలో కాననసభాపవేశము మును గూర్చిన వొకటియుండును. కాననసభాపవేశమును మును విచారణగావించిన స్వాతంత్ర్య పలువురివిషయమై తమ యభిప్రాయముల చెలిపియుండిరి. అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘ మెట్లుచర్చించినన, గతలో సమావేశము కానున్న కాంగ్రెసు వీనినిగూర్చి యేదో యొకవిధముగా గావించవలసి యుండును. ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులలో, కాననసభాపవేశము యొక్క ముగ నుండు నను సభిప్రాయము క్రమముగ వ్యాపించుచున్న దనుట నిస్సంశయము. ఈయభిప్రాయము గలవారు ఈసమస్య లోని ముఖ్యము సాధకపాతకముల సాలోచించితదని మాకు తోచుచున్నది. అసహాయాద్యమనవిధానము ననుసరించి ఈకాననసభాపవేశమురీతిగావించుట మర్యాదగా జరిగిన మూడు కాంగ్రెసులందు ఆచరింపబడెను. ప్రభుత్వమువారు ప్రజలకు గతిని చెప్పి కష్టములను నివారించు కొనుటకు ప్రస్తుత పాలక విధానమున నుపయోగము లేనందునను, జాతీయ గౌరవమును కాపాడుకొనుటకును, ప్రభుత్వమువారు మరల మరల ఆక్రమముగ ప్రతర్నింప వుండునట్లు చేయుటకును స్వరాజ్యస్థాపనకు తన ప్రతికూల యను నుద్దేశ్యముతోను అసహాయవాదము అంగీకరింపబడెను. ఆక్రమములను తొలగించ నంతవరకును, స్వరాజ్యమును స్థాపన నంత వరకును, గాంధీ గారు ప్రారంభించిన క్రమాంతరసహిత అసహాయ విధానమును అవలంబించుటయే దక్క భారతీయులకు తగినపా యము మరీ లేదని కలకత్తా ప్రత్యేక సమావేశమునందు తీర్మానింప బడెను. ప్రభుత్వమువారు తమ యధికారమును చలాయించు కొను సంస్థలలో కాననసభలను నొక యొక మగుటచేత తీవ్ర కాననసభల కెదురును సభ్యులుగ నిలువక, అందరను తమ యధ్యక్షత్వముల నుపసంహరించుకొనవలె ననియు, ఒక వేళ కాంగ్రెసు ప్రత్యేకమును పెడచెంది లెట్టి అధ్యక్షులుగ నిలిచినను వారికి సభ్యులకు సెవరును సేయగూడదనియు, నిశ్చయింప బడెను. ఈ తీర్మానములను, యధానుగణ్యసహకారమునకు గాని, ప్రతిపక్షములకుగాని కాననసభలలో ప్రవేశించ గూడదని గూడ కాంగ్రెసు అత్యేకము గలదు. కాంగ్రెసు ప్రారంభించిన ఈ నిరాకరణ కార్యము పెండ్లి యెన్నికలకాలమున అత్యంతజయప్రదముగ వాగెను. అసహాయసూత్రము ప్రకారము అధ్యక్షులుగ నుండుట ప్రతిపక్షముగ నుండును. కాననసభల ప్రవేశించుటయూ దుర్దేశ్య మేమి? సంస్కరణములను సాగింతుటకైన నుండవలెను; లేదా ప్రస్తుతము కొందరుకునున్నటుల ప్రతిపక్షముల కల్పించి సంస్కరణములను సంపూర్ణముగ నిర్వహించు చేయుటకైన నుండవలెను. పాపరాజ్యకాననసభ గావించిన కార్యముల కన్నెగు వుండును సంతోషమును పట్టకాలక దాక్షిణ్య రక్షింపుట వినియము భారతపార్లమెంటు అను శీర్షికతో హిందూస్తాన్ రివ్యు కొక వ్యాసమును వ్రాసెను. అందు ఆరడు డిల్లీ కాననసభనుగూర్చి యేమి వ్రాసెనో చూడుడు:
“కాననసభలను కొన్ని ప్రారంభమైనవి. కాననసభ్యులు పాలకవిధానము నధిక్షేపింతురు. సమాధానముల గొరుదురు. పాలకవిధానముతోటి సంప్రత్తిపడుదురు. వీరి యెటులు కాన్యనిర్వాహక సభ్యులు నిలువబడి తమ వాదముల కెత్తుకోవలసియున్నది. పంజాబు దురంతముల పిత్తిని గూర్చి చర్చసామాన్యకాననసభ ప్రారంభదశయందే వచ్చెను, ఇకపి చాలసామాన్యముగ నుండెను. దాని నెట్టివారైనను గుర్తింపు మానరు. ఈసామాన్యకాననసభయే, మలబారుపట్టణము నణచుట కవలంబించబడుచుండిన విధానమువాగుగ నుండిన సంప్రత్తి కెందెను. సహాయనిరాకరణోద్యమమునెడల ప్రభుత్వమువారు రుంబించిన పద్ధతులతో ఈకాననసభయే సంప్రత్తికెందెను. భిక్షువునెవల ప్రభుత్వమువారు తిగువేపు యొకటిని తెలుపగల యాకాననసభయే అంగీకారము తెలిపెను. ఇంతయుల, గతము నెనిమిది మాసముల కాలములో ప్రభాభిప్రాయము సాంబోధన 20 ముఖ్యవిషయమునందును భారతదేశపు పార్లమెంటు లో యభిప్రాయమును నిష్పన్నముగ చేసివెను”

ప్రభుత్వమువారు గావించినట్టి ముఖ్య యా కల్ల ప్రభుత్వమున క.పకీర్తి రావలెను వినియము గారు కాననసభను అడ్డుకొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నాడు. సంస్కరణ వాస్తవముగ వై తెలుపబడినంత చక్కని సాగింపు. ప్రస్తుత కాననసభ్యులకును నిరంకుశాధిపాదులకు నైకమత్యమును నిరాకరణములయే లేల యభ్యుత్థ చెడగొట్టువలె ననుట, మరియొక కారణము. ఎట్లున్నది? సంస్కరణములు బూటకములు, అత్యంత జాతివాది నేతృత్వమును అంగీకరింప జాలదనియు, విధానము వ్యధముగ నవజయ మొందెననియు, అందరకు ముగ తెలిసినవిషయ. నిరంకుశాధిపాదులను నిష్పందించుటలో నుంచినందున, చిత్రరంజనవాడుగారు గతవర్గా కాంగ్రెసుకు వెడలలాల కుండియు అంతకు పూర్వమే యున్న తన యభ్యుత్థకోపవాదమునందు సంస్కరణము కతను దెలుపుట కనేక ముఖ్యాంశములను నూచించెను. కరణముల నిరర్థకతను చర్చించి, తుదిభాగమున దానుగా “వివాహక ప్రభుత్వముకొందైనను ప్రజలనుభవించెడి కన్యత్వముల నైనను, ఈ సంస్కరణము లొనగవచ్చు విరోధచట్టములను ప్రజలనుభవించు పొంద నిజే కావించు వీలు లేదని సంస్కరణచట్టము నిరూపించుచున్నదా? ఇ కాననగ్రంథము నవమానకలచెడి నిర్బంధ కాననములను చేయుట కది ప్రజలకేమైన హక్కు? కొనుచున్నదా? మొదలయెట్లు మరల జరుగుతుండు లాగున కే సాధనము లేర్పాటుచేయుటదా? ఈసందర్భము లన్నిటి దేశానికి సంస్కరణచట్టమునకు పూర్వము ఎట్లుండెనో కరణముల యనంతరమును అట్లే యున్నదని కేసు తెలయచు న. నాతలంపు సరియైనదియో యని విచారునవచ్చుగలదు. అ మగుసంఘర్షణ నాకును సమ్యక్తములేదు. అయిన ప్రభుత్వ సహకార మొనగరుటయందు ఈ చట్టమును మాత్రము వి యాధారముగ నేను శిఫార్సుచేసె వాలటన్నాను. ఆగో కముతో నేను సందేహింప నొల్లను. భారత ప్రభుత్వచట్టము లోని యుపోద్ఘాత మావిధముగ నుండునంత కాలము, మన వ్యవహారములను మనము చక్కచెట్టుకొనుటకు మనకు హక్కు గలదను విషయము గుర్తింపబడనంతవరకును నేనెట్టి సంపరకల వైనను నిరాకరింపక లేవను. కావున నొక మనకు సాధ్యమే యుద్ధసాధనము సహాయనిరాకరణము. ఈ కార్యక్రమము మరుగ జరిగిన రెండు కాంగ్రెసు లరలంబించినవి. కానన నిరర్థకత గత సెనంబరు మాసమునుండి చురంత స్పష్టము. యుచునే యున్నది. “భారత ప్రభుత్వము సాధ్యమే మనకు లోబడిన యొకకాళి” యను కష్టమప్రభుత్వ మునైటువలె ప్రభుత్వమువారిని విషయముల ప్రభుత్వవహారములలోను ఈ మధ్య పోకత్వము చున్నాడు. కటాచన జ్ఞప్తి కవచ్చుచున్న కొన్ని గట్టలదిగుతతి నుండుములు, ముద్రితయొక్క కాననపట, ఉద్వేగములందు భావతీయులను కొందరు క మించుట అవ్యర్థసంఘమావనలు, నైతికయవన భేదముల తొలగించు మావనలు, ఇట్లుంటి వానిలొత్తముగారు పెట్టదలచిన నీవుభిక్షువులను గూడ ప్రభుత్వము గాలి కెదురెత్తుచున్నది. అతనిభముగ క్త్యముస్థానికప్రభుత్వపు కొర్కలను నిరాకరిం. మదరాసు భారత ప్రభుత్వమునకు చెల్లించుచుండిన కట్ట రిగ్గింపును ఏకగ్రీవముగ గట్టిగ కలమాడు. కొరెవను అల్ల ఎట్లు నిరాకరింపబడెనదియు, ఈసందర్భమున గమనింపబడు యంశము. రాష్ట్రీయ కాననసభలలో నేడైన మొలకలెత్త నిరంకుశాధిపాదులు ఆమెలకును వలెనే యుపాధిదారికై వైరు. ప్రభాభిప్రాయ మధికముగ నుండినపుడు భారత ప్రభుత్వమునొక శత్రువుగాని ఇంకను నేనైన మొలకల కేమి నిర్మాణించుదు. భారత ప్రభుత్వమువారును కొంత నేడైన నొకమాత్రముగ శిఫార్సుచేసి చేసిన ప్రయోగముల వైటువలెలాని రాజ్యాంగమొత్తము గలదు. అధికారియును ధారతమునకు ప్రతిపక్ష ప్రమాభిగ్నమని లాభపరుల మూలమున బుచ్చుచున్న మని తెలుపబడుచున్నది. ప్రతిపక్షముల కల్పించినపుడు సభలలో ప్రవేశించవలెననెడి వాదమును సేవవాక్కు ప్రత్యేకముగాని ప్రభాభిప్రాయముగాని చేసి. అందు మును గూర్చి మరలచేయవలెను చర్చించుము.

ఖిదరు నిలయముల వారి కొకవిజ్ఞు వి

ఆంధ్ర రాష్ట్ర ఖద్దరుశాఖాధికారి, పోస్టుచాక్సు నెం 212, మదరాసు.

ప్రమాంబిల్ గారు
ప్రమాంబిల్ గారు, రివిన్యూ బోర్డు ప్రధమ సభ్యులుగా
008 పదవే సేవరు.

101

పంజాబుశాసనసభ-5 గురించి సమాధానము కుదుర్చుటకు నియమించుట
జోదాసీమహమండలివారి ప్రకటనము - శ్రద్ధానందస్వామిసంక్షేపము

మొదటి గురువు

118 గురిని అశ్వమ చేయుట

28-29 శేడీల అరెస్టులు

బెట్టిగారు గెడ్డములు లాగుట

శ్రీదానందస్వామి

సంక్షేమము

మీరు దొర్లవ్యవరహితమగు అనునాయోగ్యమమునే మనస్సుగా అనుసరింపవలెను. శిలాసద్భవములగు కనినహృదయములను గూడ కరిగింపజూలిన దిదియొక్క-టియే. నేను చేసిన త్యాగ మేమియును లేదు. నావిధిని నెరవేర్చితిని. జీవయు అందఱును తమ విధులను నెరవేర్చవలెనని స్వామిమనఁది.

సతములోనికి శాసనమునుడుట

కందీయాలలో పంచాంగశాస్త్రమున్నది. ఆశుభములో
 నన్ని సుఖములవాడును బసవేయకచ్చును. ఇట్టివల కొండకు కాం
 గను ప్రచారకు లటకు శక్తిగా శుభ్రములో బసవేయగూడ
 వనిరి. వారు శుభ్రము గుప్తము నద్దశే
 కూర్చుండి శత్యాగ్రహ మొనరించి. వారు నలుగురును జామీ
 నులెనని చూచి అరచుచునేరి. ఇట్టి లి న తేదీని చెరి మూ
 లు విడిచెనువేసిరి. గాన నిట్లు లెక్కలుగా కొందరిని పంపి
 నామును సాగించుటకు నవసరం మండలకాంగ్రాగు
 య నెక్కియించిరి. రెండవలె ముగ్గురు శుభ్రముదగ్గ
 రి. ఇంకను చాలమంది కెట్లుటకు శుభ్రముగా నుక్కారు.
 జ్ఞ.)

పంజాబు శాసనసభ

రాయలవదరు మారిచందుగారు సింగుగారి తీర్మానము నను వదించి సతరుణు సుపసంహరింప గోరగా చిన్నీగార్లు సమ ఇను వదలజాలనిది. దొరతనము వారు న్యాయము నరక్షించుచున్నారు. న్యాయశాసనము నుల్లంఘించినవారిని అరెస్టు చేయుచున్నారు. దొరతనమువారు పేక్షించిన న్యాయశాసనోల్లంఘనము జరుగును. అప్పుడు అకాలీల అభీష్టమీదేనును అని శరణు మెయినార్లు గారు నుడివిరి. మాధానము వదులువరకును అకాలీ జరిలను గురతబాగుకు పంపబడుటకు పూచీపడుదురా అని పలువురు సభ్యులు సింగుగారి నడిగిరి. శేను ప్రబంధక సంఘమువారితో జాలోచింపలేదు గాన పూచీపడకల నని సింగుగారు నుడువగా, పలువురు సభ్యులు ప్రతిపూటకై అకాలీలు జరిలను పంపబడుటకు పూచీపడకగాని అరెస్టులను నిలువదీయలేదనిరి. దొరతనమువారి విషయమున నిస్సౌఖ్యములు, మహాంతకును సంఘమువారికిని సమాధానము కలిగినవో దొరతనమువారు సంలొముతో నంగీకరించెద రని లాలా హరికిషను లాలుగారు నుడివిరి. స్థలమును ఆక్రమింప గోరువారి సద్భావమును పోటించి దొరతనమువారు పేక్షించినవో స్థలమునుజమని గతి ఏరుగును? ఇది చాల కఠిన సమస్య. దొరతనమువారు పేక్షించిన చాల సుపద్రవము కలుగును. ఇతరు లవహరింపకుండ ప్రజలసొత్తును ప్రభుత్వము వారు కాపాడకదా? దొరతనమువారు శాసనాధికారము శిలకలము తగ్గింప సాధ్యమగును. దానిఫలిత మేమి? అని మియనరుగారు నుడివిరి.

ఒక (స్త్రీ) బలవన్మరణము

జాన్స్ డివిజనరల్ రైల్వే స్టేషనుమీద 27 వ తేదీ చనిపోయిన, అనిభావ్య 19 ఏడ్ల యువతి తన పీఠము కిరసనములలో తడిపి కట్టుకొని కాల్చుకొని చనిపోయినది. వారికి విడ్డూరేత. వారినిద్వయి ఏక కాన్వల్యుషన్ దశాసము చేసి రుని నీడరు పులి డకటింగును.

సంఘము

కాననసథల బహిష్కరించుట
కాననసథలను బహిష్కరింపవలెనని విదేహిబట్టల ఆమ్మ
కమ్మను నిరాధింపవలె నను తీర్మానములను గుజరాతు రాష్ట్రీయ
రాజ్య గెనుగుంపుముఖా రామోదించిరి.

మౌలికదాని వదలుట

మనోహరమృతిమన, సంయతృకృష్ణ (శ్రుతిశ్రుతి)
మంత్రాలలో నొకరు వరు విజ్ఞానానికి యజ్ఞాత్మ చింతామణి
గాను కానవసరం నిరుపయోగమను గమనించి మృతిపరచి
నడంబగు 10 వేదేయి రాజీనామా నిచ్చినది మాకు గూఢిగ
చెప్పుచున్నది. కానవసరం (వేదేయజ్ఞానం) దీని నియంక
గమనించెదరు గా! (స్వంత్ర)

బెంగళూరు నా ర్థము

జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుని ఎన్నిక

ఒక్కటిగల వ్యతిరేకము లను యంగు ముప్పుకొనగాను
 డెంగునూర్ జిల్లాలోనుండు ప్రథమ పద్మిని ఆధ్యక్షునిగా
 నెన్నుకొనబడిరి. వీరికి 22 వోటును, ఈస్టాబ్లిష్మెంట్ గారికి 16
 వోటును కాట్టిక్ల వ్యవస్థాపకాధికారికి 5 వోటును వచ్చెను.

కలకాశము.

చాలా కరణ పరిస్థితులు మండయూసులు చేతికి చేరుకోగలుగు
వ్యాపించు చున్నది. మ్యూనిసిపల్ అధికారులు పోయిన పారి
శుద్ధము మొదలగు వివిధముల గూర్చి బోధించుచున్నారు.
టీకాలు వేయటం కేరెన్సులు గావించుచున్నారు. పేరు
కోగలుగుచే బాధించుచున్న వారలకు వైద్యరహితము
లించుమండిన డ్యూరెట్ కాన్సల్టేషను నగు పేరు వాత
బడి చనిపోయెను.

సంస్కరణములు

28 వ తేదీని నివాళి మాసాదర్ పుత్రస్వైచ్చిగారి యధ్యక్షతన మైసూరు ప్రభుత్వమునకు గావించిన సంస్కరణములను విచారించుటకు మహావేత్తమైన చాలమంది వ్యాజువాదులు చాచి విమర్శనము గావించిరి. కాని నిర్వాణమున కనుకూలములగు మూడుచేతల గావించరయ్యిరి. మద్రాస్ వాస్తవ్యులగు యల్. డే. గోవిందరావునాయకుగారు సంస్కరణముల నింకను బానిసజీవనముల నీ నయనగురమున్నను శాంతియు, ఉత్సాహమును కలిగియుండవలెననియు, కబాలి ప్రాతినిధ్యము ఆభివృద్ధికి భంగకరమనియు ఆధ్యక్షులు మైసూరు మహారాజునకు రుజురాశయము వారనియు, ప్రజలకూడ తమ బాధ్యతల గుర్తించి నొడవలె ననియు నుచిరి.

కూనూరు వా రలు.

ఇప్పుడున్న ము అమితముగా, కురియుచున్న
రాత్రి 5 అగిగుళముల గొప్పవన్నము కురిసెను. 29
యంత్రము 4 గంటలవరకుకూడ తెరిచి వేసింది. 30
చుండెను. హిందూ గ్రాంథ కల్పాలకు మధ్య నేడుచొట్టి
పోయినందున నీటిగరి రైల్వే రాకపోకలు నిలిచిపోయె
ను. మద్రాసునుండి కచ్చు మెయిలు 5 గంటలు ఆలగ్నమున
వచ్చెను. కచ్చుతీరమునుండియు తెంగుగురునుండియు కచ్చు
ప్యానెజరుబుడి యింకను రావేను. 29 వ తేది యెడమయు 5
చొట్టి నేలకరిగిపోయెను. వైస్ రోజ్స్ ను మామన నేటిు గాన
మ్యూసిసిపల్ కూల్స్ సాహాయ్యముతో రాకపోకలకు పీలుకలి
గించెరి.

కలకత్తా మార్కెట్ సంగ్రహము

భారతీయుని హైకమీషనరుగా నియమింపఁగఁడు
 కలకత్తా మార్కెట్ సెంటుమనారు ప్రభుత్వ రక్షకార్థ
 దర్శిగాకి, రాజకీయ, ఆర్థిక, వర్తక సంబంధ కారణములచే భారత
 తీయునే హైకమీషనరుగ నియమింపఁబఁపెననియు, అతడు భా
 తిదేశాభ్యుదయమునకై కృషి నల్పుననియు, ఇంకొకప్పుడు (ఇట
 సంక్లిష్ట కలుదుటకును, బాధ్యతాయుతస్వభవిసాధనమును
 దుమని నిర్దిష్టవా రొసగిన వాదానము చెల్లించుటకును వే
 మార్గము లేదనియు తంతివా రనఁజెరి.

హనుమంత నాయకుగారి క్షు

జమీందారుడు కర్నాటక కాంగ్రెసునాయకు
బిశ్వనరము కవిశాస్త్రి.

మానుమల గాయకులు 90 శాతమింజాను. మిగి
రాష్ట్రీయ కంఠము పురుగుభ్యులు. గాయకుల పురు
విషయమున చాలాపనిచేసెను. ఈ యుగమున 8 వంద
కేసు చేసిరి. 20 వ తేదీని విచారణ జరిగినది. ధర్మ కట్టు
టకు గాయకు గారు నిరాకరించినందున ఒకవత్సరముక
మేముడి నని గొకరునుండి తరింపార్హు మచ్చెను.

దేశీయ వార్తలు

అకాలీల సత్యాగ్రహము

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘసభ

నవంబరు 10-వ తేదీని బందరులో జరుగును

రంపవీతూరి

మరికొన్ని వివరములు - పోలీసులు జ్వరముచే బాధపడుచుండుట

చెరసాలలో భోజనము మానుట
బెరిలి చెరసాలలో నెక బాలుడు భోజనము మానివేయుట

కర్నాటక నాయకుని పై కేసు

శ్రీయుత హనుమంత నాయకుగా రను జమీందారున కొక సంవత్సరము కఠినశిక్ష వేయుట
సంయుక్త రాష్ట్రముల కాంగ్రెసు ఖిలాఫతు సభలు
స్వాగతోపన్యాసము-అధ్యక్షకోపన్యాసము-ఖిలాఫతు తీర్మానములు

కాండియాలో సత్యాగ్రహము

సత్రములోకి రాసియకపోవుటచే సత్యాగ్రహము జరుపుట

సంయుక్త రాష్ట్రముల

కాంగ్రెసు సభ

ధేరాడూనులో జరుగుట

29 వ తేదీని ధేరాడూనులో నీసభ ప్రారంభమైంది. వి. జే. పటేలు, శ్రీమతి సరోజినీదేవి, గౌరీశంకరమిశ్ర, వారకర శాధుమిశ్ర, కిషన్‌పాదకర్, అబ్దులు మజీదు, షెర్వానీ, జహూరు అహమ్మద్, కృపాలిని, రాజుబానుగాంధీ, హరిచారి, బీ. అన్న, మహమ్మదాల్‌ఖాన్, అజదుల్‌ఖాన్, గార్లు మున్నగు ప్రముఖులు హాజరైరి. హాకిం అబ్దుల్‌ఖాన్, పండిత మన్‌మోహన్ మాలవ్యా, శ్రీమతి కస్తూరిబాయి, ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, రాజగోపాలాచారి, కస్తూరిరంగయ్యంగారు, జమునాలాల్ బజాజ్, కెల్కరుగార్లు మున్నగువారు తండ్రివార్ల నంపిరి.

సన్మానసంఘాధ్యక్షకోపన్యాసము

రాకూరు చంద్రశేఖరుగారు స్వాగతమువహించిరి. కిరను సోదరులకు వ్యతిరేకము తెలిపిరి. అకాలీల సభించిరి. జోసెఫ్, ఆంధ్రాను, స్ట్రోమ్‌గార్డుంటి దేశభక్తుల నొసంగిన క్రైస్తవ సంఘము స్వరాజ్యమున తన స్థానమునుబట్టి సంతోషముల నన్నిటిని నిగ్నాది దేశసేవ నొసంగుచున్నారని. జాతీయ క్రైస్తవ భావమును ధరించినవారిలోనే మేముచేరవలెను. భారతజాతీయ గానమున కనుగుణముగ పురోగమన మొనరించువారే మాకు నెయ్యెరు. మానవులందరూ సమానులు. సర్వేశ్వరుడు వారికి కాశ్యపాహుక్కులనొసంగెను. జీవితము, స్వాతంత్ర్యము, సౌఖ్యము, నకు ప్రయత్నము, మతరాజకీయాల లగు నన్నిటియందును పరియు సమానమునకు న్యాయము, అన్ని జాతులతోను కృత్రిమములేని మైత్రి, ఎవ్వరితోను వ్రోహపుడెట్లు లేకుండుట, జాతీయభక్తుల సందర్శనము, మతస్వాతంత్ర్యము, ముద్రకాలముపత్రికాస్వాతిం ద్ర్యము, కృత్రిమస్వాతంత్ర్యము, నిష్పాక్షికముగ ఎన్నుకొనిండున జ్యోతిర్ముల విచారణ మున్నగునవియే దైవదత్తములు. అశ్వరములు వగు వాక్కులు. దేశీయులు పున్నన ప్రాణవైక్రమార్గ సంఘమునుగూడ పూచిపడవలెను. భగవంతుడు మనకు తోడ్పడి మన మాట్లాడుట నెలకొల్పెను గాక. నేను బ్రతికినంతకాలము దైవభీతిగల భావతయనుపముగా దేశభక్తిని గౌరవముగలిగి జీవించి అట్టిసమృద్ధిమతోనే తనభవిష్యత్తునిగూడెను. నేను ప్రేమతోను మంచితోను మన గలిగిన చో ఇతరచింతలతో నాకు పరిలేను. హిందువులవలె మహమ్మదీయులు పరస్పరము సోదరభావము నభివృద్ధి నొందించుటకు చేయదగినంత పని చేయుట లేదని హిందువులు తలంచుచున్నారు. ఖిలాఫతు అం దోశమున విశ్వమహమ్మదీయభావము ప్రబలముగా నున్నది. మహమ్మదీయ లిఖ్యుడుగూడ బలవంతున హిందువులను మత

భ్రష్టులను చేయుటకు గూర్చి అట్టి మహమ్మదీయులను తడి తర మహమ్మదీయులు మనుష్యులకంటె కఠినముగ నిరసింపలేదు. ఏదో చాలామతకు నిరసింపిరి. గోరఖలు, మున్నగు హిందూమహమ్మదీయుల వివాదములను పరిష్కరించుటకు ప్రతి గ్రామమునను పంచాయతీ బుండవలెను. వారీత్తును శిరసా వహింపవలెను. ప్రతిపాదించున దేశీయవాదులను రానివంగుదడ. ఖిలాఫతుకొరకు ప్రాణమునర్పించుటకు నేనే తొలుదొంత సంసిద్ధుడ నయ్యెదను గాని మహమ్మదీయులు భరతదేశములను గూర్చి మాపవలసినంత క్రద్ధను చూపుటలేదు. అంగ్లాపట్ట నధికక్రద్ధ జాతులు భారతదేశ విషయములను తలచుచు నిరాకరించుచున్నారని చెప్పక తప్పదు. ఖిలాఫతు సమస్యను కాంగ్రెసు వారే పరిష్కరింప నవకాశము గలదు. గాన ఖిలాఫతుసంఘము కాంగ్రెసునకు సహాయకసంఘముగా నుండవలెను. సమకాలిక భిక్షు సంఘముగా నుండరాదను. హిందువులు శరీరదానమును పూర్తిగా గోల్పోయిరి గాన వావిమయమున నిధికమగు క్రద్ధ వహింపవలెను. మనము కాననకభట కెల్లి ఆచట నీసంఘములును కార్యనిరోధములను జరిపి స్వరాజ్యమును బడయువలెనని చందన సింగుగారు నుడిచిరి.

అధ్యక్షకోపన్యాసము

అధ్యక్షుడు లగు పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు హస్త ధ్యములకు చేరుచుండే ముపన్యాసమును ప్రారంభించిరి. బిక్షులు నేపు ఉరుగుభాషలో ముచ్చటించిరి. అసహాయాద్యమచరిత్రను చర్చనాముగా వివరించిరి. "అట్టొల్లంపునంపుచువారి రిపోర్టు ప్రకటింపబడునాకును దానినిగూర్చి చర్చింపగూడదు. బ్రతికియుండుట కావారి మెట్టరసరమా స్వరాజ్యమునకు భద్ర రట్లకనరము. రాజకీయసంఘర్షణమున విధానము నెన్నిటిని మార్చగూడ దనువాటితో నే నేకీభవింపజాలను. నశించిన ఆత్మానామను మరల కలుగజేయుటకు విధానమును మార్చుటకును అని నెహ్రూగారు నుడిచిరి

బహిష్కరణప్రయోగముగూర్చి నేనేమియును చెప్పజాలను. దానిని గూర్చి కాంగ్రెసునా రాలోచించుచునే యున్నాడు. రోగనిష్ణమును బట్టి బేషధములను మార్చుచుండుట గాన బహిష్కరణములను పదిలి యితర సాధనములను మేము ప్రయోగించి పరిశీలించగోచును. కాననకభట రాజకీయ మైత్రి లను కనికరించిరిదలవలెను తీర్మానముమోదించబడినచో నెల్లు కాననకభటుల "కేజుగో"ని సంపాదించిన విడుదలను నేను తృప్తి కరింపెదను. నాపుత్రుడు జవహర్‌లాల్ అరేబిగా బడుదలటయ బడుటకంటె చెరసాలయం దుండుటయే నాకు సంతోషము. అనర్హుడు సమాధానములను నిడుకబడుటకు నేనంగీకరింపను. ఆరెండ్డును కారాగృహముననే గడవెదనని గాంధీమహాత్ముడు నుడిచెను. అని నెహ్రూగారు పలికిరి.

ఖిలాఫతు సభ

మాలానా అజదుల్‌ఖాన్‌గారి అధ్యక్షత

29 తేదీ సాయంత్రము ధేరాడూనులో మాలానా అజదుల్‌ఖాన్‌గారి అధ్యక్షతక్రింద ఖిలాఫతుసభ జరిగెనది. ఖిలాఫతు

మహమ్మదీయసంఘము. అది అకస్మిక సమస్యగాదు. అది మహమ్మదీయ మతమునకు జీవనమే. స్వరాజ్యమునకునే ఖిలాఫతు లభింపగలదు. కురుక్షేత్రం ఖిలాఫతులో అల్పాంశమును మాత్రమే సంపాదించగలిగిరి. ఇంకను అధికాంశము లభింపవలసి యున్నది. హిందుమహమ్మదీయమైత్రి అత్యవసరము. సంపూర్ణ స్వరాజ్యము లభించువరకు నైకమత్యముతో నుద్ద్యమమును కొనసాగించు టత్యవసరమని ఆ ధ్యక్షుడు చూపుచు నుడిచెను.

కురుక్షేత్రమును కెమలుపాపాగారి సభించించుట, వారికి విమానము నిచ్చుట, బ్రిటిషువారినిరోధభావమునకు చింతను వెల్లడించుట, ఇటులే ప్రాన్సుదేశములవారు చూపిన సద్భావమునకు వారిని ప్రశంసించుట, జయజ్ఞ ఆరెటులు అరెటులు వశపరచుకొనుట, అకాలీల సభించించుట మున్నగు తీర్మానము లామోదించబడెను. విమాననిధికి మిరటువారు 12000, ఆశ్చర్యవారు 15000, ధేరాడూనువారు 7000, బడాయనువారు 2000, ఉజ్జయినిగారు 10000 వాగ్దానముచేసిరి.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘసభ

బందరులో 10 వ తేదీని జరుగును

బందరులో నవంబరు నెల 10 వ తేదీ శుక్రవారము నాడు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘసభ జరుగును. అపరాధ ముగము, భారత కాంగ్రెసు సంఘమునకు సభ్యుల నెన్నికొనుట, పంచమనిధి మున్నగు విషయములు చర్చింపబడను.

కార్యసంఘసభ

అనాదే కార్యసంఘసభగూడ నవట జరుగును. కొందరు సభ్యులు కార్యసంఘసభను జరుపవలెననికొరిరి. గయలోజరుగు దేశీయమహాసభకు ప్రతినిధులపేర్లను తెలుపుటకు నవంబరు 10 వ తేదీవరకును వ్యవధి యిచ్చుటచేసె అని కార్యదర్శి గుంటూరు నుండి తండ్రివార్ల నంపెను.

రంపవీతూరి

(స్వరాజ్యవిలేఖరి)

కాకినాడ, అక్టోబరు 30:—అవధిగల కొండలలో కొండలను ప్రభుత్వనెలకును పలుతావులలో సంఘర్షణములు జరుగుచున్నట్లు కనబడుచున్నది. అటుండి వార్తలను వెలికిరానిచ్చుటలేదు. గాయములు తగిలినవారను జ్వరముతోలి నవారునగు పోలీసు లటనుండి మచ్చుచున్నారు. ఎప్పుటసో పోరాటము జరిగినట్లును అందు పోలీసులు తరుచు బడినట్లును తెల్లమగుచున్నది. గంజాముజిల్లా సోలీసు ముసల్మన్లు స్వీకేగాడికి పితాపురమువైద్యశాలలో డాక్టరు స్వీతు గారు చికిత్సచేయుచున్నారు. సర్పిపట్టుము, కృష్ణజేవపేట, చింతపల్లి (దొమ్మిగూడెం తాలూకా) గ్రామములలో వాయు వార్త(వైర్‌లెస్) స్థానముల నేర్పరచిరి. దొమ్మిగూడెంతాలూకాలో ఆయాశివించులలో 150 మంది పోలీసులు చికిత్స నందుచున్నారు. గోదావరిజిల్లాలో నిరవోట్లగూడ వ్యాధిగ్రస్తులకు పోలీసులకు చికిత్సచేయుటకు ప్రక్కల నున్నచున్నారు. కొండలసంఖ్య మెచ్చుచున్నది. మన్యములో ఇతరభాగము లకుగూడ పట్టణము వ్యాపించుచున్నదని కరువులకును తెలియుచున్నది.

బెరిలి చెరసాల

భోజనము మానివేయుట

ఉర్రుకంకరు ఆను బాయి నీతాపూరు జయిలునుండి బెరిలిజెయిలును మార్చిరి. కలిజు కొన్ని ఆశ్చర్య వల్లంఘించెను. పెర్రుకున పెర్రుకనెను. అందులకు సుకెప్పువేసిరి. కంబల్ల నేతపని చేయువలె ననిరి. కాల్లుచామకొని చేతులను కాళ్లనుమన నుంచు కొని మార్చికతలొకగా నవలను నిరాకరించెను. అందులకుగూడ నశని విషించిరి. అందు భోజనము మానివేసెను. భోజనము మాని మాడవలెనని కరువు పెర్రుకున పెర్రుకునగా నవలను నిరాకరించెను. గంటన్నునే దళిలి చేరుతో గ్రద్ది కాళ్లతో తిన్నిరి. అవల భోజనము చేయుట లేదని యిండి పెండెంటు పత్రిక ప్రకటించినది.

మూల్కాను అల్లరులు

కాంగ్రెసు నివేదికము

మూల్కానులో హిందువులకును మహమ్మదీయులకును జరిగిన కొట్లాటలనుగూర్చి విచారణచేయుటకు నియమింపబడిన 'కాంగ్రెసు సంఘమువారు నివేదికను ప్రకటించిరి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922 సం॥ రెండు నవంబరు నెల 1-వ తేది

బుధవారము

దీక్షాధర్మము

"నీమంచికలంపులను చెడుకలంపులనుగ నెంచుదురు. అసత్య వారులు నిన్ను తిట్టుచున్నను ప్రజల నిన్ను పరిహసించుచున్నను నిజమునకు కట్టుబడుకొను నీవు సామాన్యము గలదా? స్వధర్మనిష్ఠా యునునందు నీ కడజనుముగల్గినను తిరిగి తిరిగి కార్యభారమును బూనుటకు నీకు దీక్షాధర్మము గలదా? మన కీక్షాధర్మము గలదా? మన కీక్షాధర్మము గలదా? "

ఒక అయిదిమంతులను నవలయందు గ్రంథకర్త స్వదేశీయులకు స్వధర్మనిర్వహణమునందుగల కష్టమును దెలుపుటకు వాడిన ప్రవాక్యములు భారతపుత్రులకు వారికర్తవ్యమును బోధించుచున్నవి. అయిదొండుప్రజల కవసరమైన యీ మహాదీక్ష భారతపుత్రులకు వేయిరెట్లధికముగ గావలసియున్న విధమును వర్తమానదేశపరిస్థితులు విశదము చేయుచున్నవి. అంతరికలహములకును భేదాభిప్రాయములకును ఖండనమందినములకును సభ్యులైన నాయకహృదయము గాంధీమహాత్ముడు విధించిన దీక్షావిధిని విసర్జించి విచిత్రవాదములకు బూనుకొనుచున్నది. నిర్మాణవిధానము నిరసనమును బొందుచు పూర్వపు వాగ్వివాదములు పెరుగుచున్నవి. దృష్టి నేప్రాంతమునకు మరల్చినను దేశాధిష్టప్రదమైన భేదాభిప్రాయములును ప్రచండమైన సంరంభమును గోచరంబగుచున్నవి. అధికారుల భేదతంత్రము తాత్కాలికముగ నెనస విజయమును బడయునని నమ్ముటకు సూచనలు గనుపించుచున్నవి. మితవాదమిత్రులకు విశ్వాసహీనులైన జాతీయవాదులను జేయుత నొసంగి నిరంకుశదుర్గ సంరక్షణమునకు దోడ్పడుదురని నమ్ముటకు లక్షణములు దేశమునందు ప్రత్యక్షమగుచున్నవి.

తమిళనాడునందు జాతీయపక్షమునందు బెరుగుచున్న విభేదములను నిత్యవ్యవహారములు విశదము చేయుచున్నవి. ద్రివిదికాష్ట్రీయమహాసభను జరుపుటకు గలిగిన విభేదములు సకలజన విచిత్రములు. మొన్నను మహాజనసభయందు జరిగిన మహాసంరంభ మీ యుదంతమునే సమర్థించుచున్నది. శ్రీవివాసయ్యగారి కక్షమునకును సత్యమూర్తిగారి కక్షమునకును గలవిభేదము స్థిరమైనది. స్వపక్షవిజయమునకై గోపాలస్వామి మొదలగునగుగారవలంబించిన తంత్రము నాయకహృదయమునకు పరిపాటీయై భయస్కంభములకు నిదర్శనముగ నున్నది. తమిళనాడునందు శాసనసభాప్రవేశము నానూడించెడి పక్షము స్థిరపడినది. మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వమునందును తమిళనాడునందు గలిగిన సంరంభమే గలిగినది. శాసనసభాప్రవేశము నానూడించెడి పక్షము స్థిరపడినది. కాని చింతామణికిల్కారుగారి సలహావలనను చెన్నపురియందు గలిగిన యాభాసము మాత్రము గలుగనందుకు సంకలింపవలసియున్నది. డిల్లీ రాష్ట్రమహాసభ కాధిపత్యమును వహించిన శ్రీమతి సరోజినీదేవి శాసనసభాప్రవేశమును తీవ్రముగ ఖండించినది. పండిత మోతీలాలు నెహ్రుగారు శాసనసభాప్రవేశము నాకాంక్షించుచున్నటులు తంత్రవార్త తెలుపుచున్నది. సంయుక్తరాష్ట్రాభిప్రాయము

ము రేపు తెలియగలదు. వంగరాష్ట్రమునందు చిటగాంగుభాగ మహాసభకు న్యాయవాదివృత్తి నవలంబించుచున్న సేనుగుప్తగా రధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి. ఈ సేనుగుప్తగారే సామాన్య ప్రదర్శన సంఘమునందు సభ్యులుగ నున్నారు. రాగల జాతీయ మహాసభ కధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిన దేశబంధు చిత్రరంజన దాసుగారు మూకీభావమును దాల్చినను దాసుగారును శాసనసభా ప్రవేశమున కభిముఖులుగ నున్నారని కర్ణపిశాచముగుసగుసలాడుచున్నది. పాంచాలమానం దకాలీలు జన్మస్వాతంత్ర్య సంరక్షణమునకు సత్యాగ్రహ దీక్షాచరణి కిరి94 భర్తలు కారాగృహవాసమును స్వీకరించిరి. ఈ యదృశమైన నిగ్రహబలము ప్రజల ధర్మశీలమును దెలుపుచున్నను నాయకుల కాయవిశ్వాసము గలుగకున్నది. ఘూర్జర దేశము నిర్మాణ విధానము సనుష్ఠించుచు స్వధర్మనిర్వహణమును జేయుచున్నది. ఆంధ్రరాష్ట్రము చిత్తూరు మహాసభయందు శాసనసభా ప్రవేశమును నిరాకరించి నిర్మాణ కార్యవిధానమును బూర్తిచేయుటకు బూనుకొనుచున్నది. దేశము నంతయును భేదాభిప్రాయములు కీలాశీలము చేయుచున్న విషయ సమయమునందు న్యాసారంభమునందు దెలిపిన భావములు భారతీయులకు వారికర్తవ్యమును దెలుపుచున్నవి. భారతీయులకు వారికర్తవ్యమునుబోధించి యాత్మవిశ్వాసమును గఱపిన గాంధీమహాత్ముడు యరవాడా చె ఆ సాల యందు నిర్బంధము ననుభవించుచున్నపుడు భారతీయులకు స్వధర్మనిర్వహణము విధిక్రమమగుచున్నది.

అసహాయోద్యమము

కలకత్తా నాగపురము అహమదాబాదు మహాసభలు నిర్ణయించిన కార్యక్రమము ప్రజల కాయవిశ్వాసమును గలుగజేసిన విధమును దేశపరిస్థితులనంత ముఖములను బోధించుచున్నవి. దిగంతవ్యాప్తమైన యధికార నిర్బంధములు ప్రబోధితమైన ప్రజాశక్తిని దెలుపుచున్నవి. అధికారవర్గ మవలంబించుచున్న నిర్బంధ విధాన మధికారహృదయమునం. దేవిధమైన మార్పును గలుగని విధమును వ్యక్తము చేయుచున్నది. గా. శర్మారధికారాచరణములను సమర్థించుచున్న డిధికారసాగరమునందు సకలమును లయమును బొందెడి విధము విశదమగుచున్నది. శాసనసభలు గతించిన రెండు సంవత్సరములందు స్వాతంత్ర్య వ్యాపనమునకు బడులు నిర్బంధవ్యాపనమునకు వినియోగపడినవని బుద్ధిగల వారంగీకరించుచున్నారు. నిర్బంధవ్యాపనమునకు శాసనసభలును స్వదేశీయులును గారకులని వ్యవహారములు తెలుపుచున్నవి. గుంటూరు మండలమునందు సిస్తును వసూలు చేయుటకు నిర్మించిన చెట్టును వసూలు చేయుచున్న యపరాధపు పన్నులు శాసనసభల ప్రయోజనమును దెలుపుచున్నవి. శాసనసభలు తియ్యని మాటలకును నిర్బంధకార్యములకును రంగములుగ బరిణమించినవి. సాధుచర్యలకు రంగములుగ బరిణమించి యుండలేదు. సాధువులకు పుణ్యమైన గాంధీమహాత్ముని బంధించిన ప్రభుత్వమునకును నాల్గవారముగల నాయకులకును సాహచర్య మనుచితమని ధర్మము బోధించుచున్నను సంశయాత్మకలాత్మవంచకులై మాయయందు మునుగుచున్నారు. ఇంతవరకును గలిగిన యనుభవమును మఱచి మాయ మార్గమునను నాయకులు స్వరాజ్యరోహణమును చేయుటకు బూనుకొనుచున్నారు. ఈ మార్గము జాతీయ మహాసభ నిర్ణయించిన ధర్మసాధనమును నాశనముచేసి యాత్మపతనమునకు గారణభూత మగుచున్నది. స్వరాజ్యము ప్రత్యక్షచరణమువలనను గలుగ గలదనియును తీర్మానముల మూలమునను గలుగదనియు స్వజాతీయానుభవమును ప్రపంచానుభవమును సహజముఖములను బోధించుచున్నను నాయకుల నావహించిన వ్యామోహము మాత్రము విడువకుండుట విచిత్రముగనున్నది. భారతప్రభుత్వమునకు గత సంవత్సరమునందు గల స్వాతంత్ర్యవకాశములు సయితము రాగల సంవత్సరమునం దుండజాల వని బ్రిటిషురాజ్యాంగపరిస్థితులు విశదముచేయుచున్నవి. బ్రిటిషురాజ్యాంగబలము

మునకు గారణభూత మగుచున్నది. స్వరాజ్యము ప్రత్యక్షచరణమువలనను గలుగ గలదనియును తీర్మానముల మూలమునను గలుగదనియు స్వజాతీయానుభవమును ప్రపంచానుభవమును సహజముఖములను బోధించుచున్నను నాయకుల నావహించిన వ్యామోహము మాత్రము విడువకుండుట విచిత్రముగనున్నది. భారతప్రభుత్వమునకు గత సంవత్సరమునందు గల స్వాతంత్ర్యవకాశములు సయితము రాగల సంవత్సరమునం దుండజాల వని బ్రిటిషురాజ్యాంగపరిస్థితులు విశదముచేయుచున్నవి. బ్రిటిషురాజ్యాంగబలము

బ్రిటిషురాజ్యాంగమునందు గలుగగల మార్పులు భారతస్వాతంత్ర్యమునకు ప్రతిబంధకములుగ నేర్పడు ననుటకు నిదర్శనములు గలవు. భారత జాతీయాభివృద్ధి సానుభూతినిజాపిన మోంపే గుండ్లకొండపట్టణమునందు గలిగినది. రీడింగుప్రభువు శ్రీమంతులముననే తన పదవికి తిలోదకముల నిచ్చుట సహజము. ఇంగ్లాండునందు బోనర్లగారు పీల్చుప్రభువును, నిచటనే కన్సర్వేటరు ప్రభువుయను సభి కారులుగ నేర్పడుట సంభవముగ నున్నది. ఆస్థితి యందిపుడుగల గోడును చెడిపోవును. ఆసేతు హిమాలయ పర్వతము నిర్బంధప్రవాహ వ్యాపనము సంభవము. అసతికాలముననే దేశమునకు దుర్భర స్థితి సంప్రాప్తము గావచ్చును. ఆత్మగౌరవముగల నాయకు లా విషయపరిస్థితులందు నాయకత్వమును బూని ప్రజల యోగక్షేమమునకు బాటుపడుటకు యవసరము రాగలదు. నాయకుల యాచరణము ప్రజలకు గార్యాచరణమునకు మార్గదర్శకముగ నుండగలదు. మహాజనసభయందు జరిగిన కోలాహలము మహారాష్ట్రదేశమునందు సంప్రాప్తమైన సంరంభము ప్రజల కాదర్శమైన యెడల భారతజాతికి తరణోపాయ మగవ్యుగోచరము గాగలదు. స్వరాజ్యమును ప్రజాశక్తిగడింపగలుగును గాని నాయకుల యార్భాటములు గడింపజాలవు. భారతప్రజాశక్తిని వికసింపజేయుటకు బార్డోలి నిర్మాణసాధనమునకు మించిన సాధనము వర్తమాన పరిస్థితులందు గోచరము గాకున్నది. ఒక ఖద్దరు మూలముననే దేశమునకు మోక్షము గలుగునని గాంధీమహాత్ముడు బోధించి యుండెను. శాసనసభల ప్రవేశము ఖద్దరు నిర్మాణమును సయితము వెనుకకు మఱచి స్వరాజ్యస్థాపనమును దూరస్థముచేయును. స్వరాజ్యస్థాపనమున కవసరమైన దీక్షాశక్తి ప్రజాహృదయమునందు నిగూఢముగ నున్నది. నిగూఢముగనున్న ప్రజాశక్తిని సువ్యక్తము చేయుటకు బడులు నాయకులు దానిని నిర్మూలము చేయుటకు బూనుకొనుట దేశద్రోహముగ బరిణమించగలదు. నాయకు లేమిజేసినను ప్రజలు గాంధీమహాత్ముని సిద్ధయములకు బాలించుచు నిర్మాణదిక్షను బూని స్వధర్మనిర్వహణమును జేసి సంకల్పపిఠిని బడయుదురు గాత!

ఆలీసోదరుల స్మరణదినము

దేశదినము ఆలీసోదరుల నిర్బంధదినముగ పరిగణింపబడెను. సహాయనిరాకరణోద్యమమునకు గాంధీ మహాత్ముడును ఆలీసోదరులును ప్రధాన నాయకులు. వారు మున్ఫరును భారతజాతీయ గౌరవమును నిలుపబెట్టుటకు సలిపినకృషి నిరుపమానము. కిలాఫాత్ యుద్యమముకొరకు ఆలీసోదరులు తమశక్తి నంతను భారబోసినను, స్వరాజ్యసిద్ధికొరకును వారు సమానోత్సాహమును కనుబఱచిరి. ఆలీసోదరులు చూపినమార్గమే

మహమ్మదీయసోదరు లెల్లరకు అనుసరణీయ మగు చున్నది. స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగువరకు తా మియ్యద్య మముకొరకు పాలుపడెద మని మహమ్మదీయ నాయకులు వెల్లడి చేసి, వారి విశాలహృదయము నిటీవలనే వెల్లడి చేసిరి. డేరాఢానులో జరుగు చున్న సంయుక్తరాష్ట్ర కిలాఫాత్ సమావేశమున కధ్యక్షతవహించిన మాలానా అజద్ సోభాసిగారు ముచ్చటించుచు, స్వరాజ్యసిద్ధివలననే కిలాఫాత్ సురక్షిత మగు ననియు, హిందువులును మహమ్మ దీయులును ఐకమత్యముతో మెలగి స్వరాజ్యము సిద్ధించువరకు స్వాతంత్ర్యసంరంధమును విడువక జరుపుచుండవలె ననియు, మహమ్మదీయులను హెచ్చరించిరి. కిలాఫాత్ సమస్య పరిష్కారము గాగనే, మహమ్మదీయులు స్వరాజ్యవిషయమును మరచెద రనుట, దురభిప్రాయము. దేశమున ప్రబలిత గాథ మగు హిందూ మహమ్మదీయ సంయోగమునకు గాంధీ మహాత్ముడును ఆలీసోదరు లును ప్రధానకారకులు. ఐకమత్యము సం దే స్వరాజ్యము గలదు. ఉన్యమారంధమునందువలె, నెడును ఆంగ్లవిద్యాధికులు వెనుకముందాడుచు, మాయవస్తువుల జూచి భ్రమజెందుచున్నను, గాంధీ, ఆలీసోదరుల యుపదేశములు ప్రజాసామాన్యము నావహించిన వనుటకు సందియము లేదు. అకాలీ సోదరులు శాసనసభలభ్రమలో భక్తుకొనలేదు. అహింసయందు విశ్వాసమును విడువలేదు. ఒక్కటే దీక్ష. ఒక్కటే ప్రత్యేక. సంకల్పము నెరవేరువరకు, ఎగు వెనుదీయరు. కష్టముల జూచి వారు వెనుపు జెందరు. కారాగృహములను స్వర్గనిలయములుగ వారు భావించుచున్నారు. కట్టదెబ్బలను లెక్క పెట్టనివారు, ఎట్టి నిర్బంధముల నయినను లక్ష్య పెట్టుదురా? పరీక్ష వచ్చినచో, అట్టికత్తిని అట్టిత్యాగ మును జూపుట కన్ని ప్రాంతముల ప్రజలును సంసిద్ధు లగుదు రని విశ్వసించవచ్చును. ఆలీసోదరులను, గాంధీ మహాత్ముని సంస్మరించుటచే, ప్రజలలో కార్యోత్సాహము వెల్లివిరియు నని భావించెదము. వీరిని స్మరించెడివా రెవరును, మాయ దేవాలయ ముల నొకకు తమ పునములను మరల్చజాలరు. వారి యుపదేశముల నాచరణలోనికి దేకుండనుండ జాలరు. ప్రస్తుతసమయమున భారతీయులు తమ ధర్మదీక్షను కొనసాగించుటకు, గాంధీ ఆలీసోదరుల జీవితాదర్శము తోడ్పడు గాక!

తుర్కీ-సమస్య

డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్సు పత్రికకు జేరిన తంతి వార్తల ప్రకారము, సిరియాలో చాలభాగమునకు ప్రాచివారు మాండేటురు వదలివైచి, స్వతంత్ర పరిపాలనమునకు చోటిచ్చెద రని తెలియుచున్నది. అలెప్పసు ప్రాచివారు తుర్కీ కిచ్చివైచెదరట. సిరియా మాండేటురు ప్రాచివారు వదలివైచి, మహమ్మదీయుల స్వాతంత్ర్యమును కాపాడుచో, బ్రిటిషువారును సాలెస్తీను, మెసపొటోమియా మాండేటులను వదలివేయ వలసినవచ్చును. ఇది వరకె మెసపొటోమియా, సాలెస్తీను మాండేటులు, చిక్కు లనేకములకు కారణ మగుచున్నవి. మాం డేటు లనుపేరుతో పరాధీనతను పెంపొందించుట నూతన యుగధర్మమునకు విరుద్ధము. మహమ్మ దీయపవిత్రస్థము లుండు ప్రదేశములు, మహమ్మ దీయేతరుల పశ్యమునుండి దప్పిపోవువరకు, కిలా ఫాత్ సమస్య పరిష్కారము గానేరదు. మహమ్మ దీయ ప్రపంచమునకు మనశ్శాంతి గురువదు. ఈ నెల 13 తేదీన తుర్కీ-సమస్యను పరిష్కరించుటకు సమావేశము గూడుచున్నది. ఈమారు వ్యవహార మంతయు పూర్తిగ పరిష్కారమగుట యావశ్య కము. ఏవో కొన్ని విషయములను నిర్ణయించి, మరి

కొన్ని విషయములను నిలువ యుంచుటవలన లాభ ముండదు. ఆంగ్లా ప్రభుత్వమును తుర్కీ సుల్తాను ప్రభుత్వమును, ప్రత్యేక ప్రత్యేక ధుల బంపగోరుట, తురుష్కులలో విభేదముల గలిగించుటకు మార్గ మగుచున్నది. ఇట్టి ఎత్తు తురుష్కుల కేమాత్రము ఇష్టము లేదు. నేటితంతివార్తల ప్రకారము, తుర్కీ సుల్తాను ఆంగ్లాజాతీయసమావేశమును శాసన సభగ గుర్తించె ననియు, ద్వంద్వపరిపాలన మింతటి లో నంతరించు ననియు, తెలియుచున్నది. మిత్రమం డలివారు గలిగింపదలచిన ఎడబాటు తొలగిపోవు చున్నది. రాబోవు సంధిసభకు, కొందరను పిలుచు టయు, మరికొందరను రాసిముసుకుటయు, చిక్కు లకు కారణ మగును. ఈ సభలో పాల్గొనుటకు రుష్యా కుతూహలము జూపుచున్నటుల లెనిన్ గారి ప్రతిపాదనమువలన గ్రహింపవచ్చును. రుష్యాను రాసియకబోవుచో, మున్నం ద నేక కష్టములు గలుగవచ్చును. రాదలచిన రుష్యాను రాసియక, దూరమున నున్న అమెరికాకు మిత్రమండలివా రాహ్వనమును పంపుట విచిత్రము. తాము అధికారిత్వా సంధి సమావేశములో పాల్గొనజాల మనియు, ప్రేక్షకులను మాత్రము పంపెదమనియు, అమెరికా ప్రభుత్వము జవాబిచ్చెను. రాబోవు సంధిసమావేశము తురుష్కు సమస్య నెంతవరకు పరిష్కరించునో, ప్రాచ్యఖండ కలవరము నెంత వర కుచకమింపజేయునో, త్వరలో తెలియగలక. పర్యవసానమునకు బ్రిటిషు బాధ్యత ఎంతయేని గలను.

అకాలీలు : పంజాబు శాసనసభ

పంజాబు శాసనసభలో, మహాంతునకును, శిరోమణి గురుద్వారా ప్రబంధకమిటీ వారికిని సమాధానము గుడుర్చుటకై యొకసంఘము నేర్ప రుపవలయునను తీర్మాన మంగీకరింపబడెను గాని, ఇంతటితో నరెస్టుల నావలయుననియు, పరిష్కారము గుడిన వెంటనే ప్రస్తుతవివాదసందర్భమున అరెస్టునట్టి గాని, శిక్షింపబడినట్టిగాని ప్రజల నందరను వదలివేయవలయు ననియు సూచించిన భాగములు నిరాకరింపబడెను. ఏ పరిష్కారము జరుగుట కయినను, ముందుగ నిర్బంధితుల నంద రను విడుదలజేసి అరెస్టుల నాపివైచుట ముఖ్యా వశ్యకము. ఈ ఏర్పాటు జరుగకుండ, సమాధా నము గుడురు నని తలచుట, వ్యర్థము. పంజాబు శాసన సభవారును, పంజాబు అధికారులును, ప్రాస్థవ్యస్థి జూపుచున్నారు. హిందూదేశ దృష్టి నంతను అరికట్టు చున్న అకాలీసమస్యయొక్క ప్రాముఖ్యమును అధికారు లొకను గ్రహింపక, వ్యర్థప్రతిక్రియల నాశించుట అసంభావ్యము. ఆస్తికి యజమాను లగువారి హక్కును రక్షించుట ప్రభుత్వకర్తవ్య మని, సర్ జాన్ మెయిన్ వారుగారు తెలిపిరి. అటులగుచో ఇంత భీభత్స మేల కలుగ వలయును? ఆస్తినికూర్చి వివాద మున్నచో, నిర్ణ యించుటకు కోర్టులు గలవు. ఆస్తి ఎవరి స్వాధీన మున లేదో, వారు కోర్టుకు బోయి తమహక్కును స్థిరపరుచుకొనవచ్చును. ప్రభుత్వమువారు ప్రతి వివాదమునందును, ఒక పక్షమును వ హించి, రెండవ పక్షము వారిని బాధపెట్టుచున్నారా? అటులగుచో, కోర్టులతో బనియే లేకుండును. మూడు వేల మందికి బైగ అకాలీలను చెర సాలలకు పంపి, వేలకొలది అకాలీలను మర్దించిన పంజాబు అధికారులు, తమ తప్పిదము నంగీక రింపక, న్యాయసంరక్షకులవలె నటించుటవలన, ప్రపంచము మోసపోవజాలదు.

ప్రవాసచట్టము

కెనియా శాసనసభలో ప్రవాసచట్టము నొక దానిని నిర్మించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఈ చట్టము ప్రకారము, ఎవ్వరి నయినను, ఎంత కాలమయినను ప్రవాసమున కంపుటకు, గవర్నరు నకును, మేజిస్ట్రేటులకును అధికార ముండును. భారతీయులకొర కీ చట్ట ముద్దేశింపబడె ననుటకు సందియము లేదు. ప్రవాసమున కంపబడెడివారు, తమ నెందు కట్టుల బంపగూడదో సమాధానము జెప్పుకొనవలయు నట. ఇది ఎంత విచిత్ర మో యూహింపవచ్చును. ఒకరిని ప్రవాసము బంపుటకు సిఫార్సుజేయగ నే, గవర్నరుగారి నిర్ణయము వెలు వడువరకు, వారిని కారాగృహమున నుంచెదరట. గవర్నరుగారి నిర్ణయమే అంత్య నిర్ణయము. ఈ చట్టము ప్రకారము, కెనియాలో నివసించు వారి నెవ్వరి నయినను; పీడించుటకు, అక్కడి ప్రభుత్వమున కవకాశముండును. అయినను ఇంట నిర్బంధముల ననుభవించెడి భాతీయులు వెలుపలి నిర్బంధములకు గినిసి ప్రయోజనము లేదు.

ఇటలీ కల్లోలము

ఇటలీలో సోషలిస్టుల ప్రభుత్వమున కడ్డుదగలి ఛాసిస్తీ పక్షపునాయకు డగు ముస్సోలినీగారు వారి వై: దాడివెడలిరి. ప్రభుత్వము కొనసాగకుండ దౌర్జన్యము నుపయోగించిరి. తుదకు ఇటలీ రాజా ముస్సోలినీగారినే మంత్రులుగ నుండి ప్రభుత్వము నేర్పరుప గోరిరి. పశుబల ప్రయోగమే యూరపు నందు ప్రధానసాధనమగుటచే, ఛాసిస్తీ పక్షము ఇట లీలో అధికారమును వహించినది. ముస్సోలినీగారి తిరుగుబాటును ఆంగ్లోహొందవ పత్రిక లభినందిం చుట వింత గాదు. సోషలిస్టుపక్షమువై దాడి వెడ లుట ఇట్లినూర్ణ మయినను అనుసరణీయమే యని వీసి లెలుపు. ప్రజాస్వాతంత్ర్యనిరోధమునకు ఏదేశ మున ప్రోద్బలము కలిగినను, ఈపత్రికలకు పట్ట రాని సౌతిసము కలుగుచుండును.

పోలీసు క్రౌర్యము

కలకత్తాలో పోలీసు కాన్స్టేబిలు లొకరు జతీన్ అనువానిని అరెస్టుజేయగ నతడు విడిపించు కొని, నెక అంగడిలోనికి దూరెనట. అంతట కాన్ స్టేబిలు ఈలవేయగ, ముగ్గురు నలుగురు కాన్ స్టేబిలులు పరుగెత్తినచ్చి జతీన్ ను కడుదారుణ ముగ కొట్టగ, నతడు మూర్ఛపోయెను. మేజిస్ట్రేటు గారి తీర్పు ప్రకారము, జతీన్ ను భూమిమీద పడుండబెట్టి ఒక కాన్స్టేబిలు పొట్టమీద నెక్కి త్రొక్కుట కారంభించెను. తుదకు ప్రేగులు వెలుపలకు వచ్చెనట. ఇంతటి ఘోరనేరము జరిపి నను, మేజిస్ట్రేటుగా రొక కాన్స్టేబిలుకు ముచ్చది రూపాయిల జరిమానాయును, మరియొకరికి మూడు మాసముల శిక్షయును మాత్రము విధించిరి. వ్యాఖ్యాన మననసరము.

మరియొక నిర్బంధము

ప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలముగ నున్న వారి యెద్దనుండి, బొంబాయి దొరతనమువారు సరకు లను గొనరను నియమము గలదు. ఈ నియమము హానికర మని, హైందవనర్తకసంఘమువారు బొం బాయి ప్రభుత్వమువారికి దెలియబరచిరి. సరకులు నాణ్యమయినవా లేనా యని ప్రభుత్వమువారు ముఖ్యముగ విచారింపరు. సరకుల నమ్మువారి రాజ కీయాభిప్రాయము లెట్టి వని, వారు ముందుగ కరి శీలింతురు. వర్తకులను రాజభక్తికరులను జేయుట కిది యొకమార్గము గాబోలు. అధికారవర్గము తలపెట్టిన, నెట్టినిర్బంధముల నయినను ప్రయోగింప గల్గుదురు. స్వరాజ్యసిద్ధివలన గాని, ఇట్టి నిరంకుశ త్వము తొలగిపోవదు.

విదేశ వార్తలు

ఇటలీ మంత్రి

సీనీరు ముస్సోలినీగారి విధాన ప్రకటనము

లండన్, ఆక్టోబరు 31:—ఉదయము 12.30 టైమున

పత్రికావిలేజురి రోమునండి ఇట్లు తెలియజేయుచున్నాడు. ఆఫ్ఘనిస్తాన్ సమస్యను అన్ని జాతులవారును స్నేహముతో మెలగవలయునని సీనీరు ముస్సోలినీగారు తెలియజేసిరి. గాంధీజీయు, విభుభాను నివాసము, లొండరుని విధానము నవలంబించిన ననిరి. కలసపోవుటకు నూతన ప్రదేశములను జూచెదరు. ముఖ్యముగ ఆస్ట్రేలియా, దక్షిణ ఆమెరికాలో జూచెదరు. మమ్ములను స్నేహముతో జూచుచున్నామో మిత్రులుగ మెలగెదమనిరి. యూగోస్లావియాతో గూడ ఒడంబడికను జేసికొనుట సాధ్యమను ననిరి. స్విట్జర్లను మరల పునఃస్థాపింప జూరెదమనిరి ఇటలీ పనివారడను బంపెదమనిరి. ఆసియామైనట్లను కల స బోవు సాధ్యమును గూర్చి తెలియు ననిరి. సార్వభౌమునియేద ప్రభుత్వవిధానమునందెదనని ప్రమాణ మొనర్చి దేశపరిపాలనములో "లా-ఆర్డరు" ను నిలబెట్టువిధానము నవలంబించెదరు. ముస్సోలినీ గారు పరిస్థితులను బలపరచి బాగుచేయుగలరని తోచుచున్న యది. ఆమెరికను చరిత్రకారుడు వ్రాసినట్లుల నెవరియను ఇష్టము ముప్పియ్యద్దము జేయవచ్చెనో యనునట్లాయెను.

ఎన్నికలను ప్రస్తుతము ఆపుజేయమను సూచనలు

రోము, ఆక్టోబరు 30:—ప్రభుత్వమున వశపరచుకొనవలయు నని హితవోసగుచు దానక జయోగారు ముస్సోలినీగారికి తంతివార్తల నంపిరి. జాతీయపునర్నిర్మాణమున ప్రభుత్వమువారు ఏర్పరచువరకు ఎన్నికలను వనంజియుతువువరకు ఆపుజేయవలె నని సూచన నిచ్చుచున్నాడు.

రుడియార్డు కిప్లింగుగారు

సెంటు ఆంధ్రాన్ విశ్వవిద్యాలయపు డైరెక్టరుపదవికి ఆభ్యర్థిగ నుండవలెనని గోరుచున్నాడు.

లాయిడ్ జూరిగారి పక్షమువారు

ఒకరొకరు చల్లగా జూరిపోవుట

లండన్, ఆక్టోబరు 31:—పార్లమెంటు టైముస్ పత్రికా విలేజురు డిల్లీ తెలియజేయుచున్నాడు:—

గర్ జార్జి యంగుగారు తమకును నేమనలో లిబరలు సంఘమువారికిని ఎట్టి ఒడంబడిక లేదని తెలియజేసినవెంటనే నేమనలు లిబరలువర్గములో కలవర ముదయించినది. లాయిడ్ జూరిగారి పక్షమువారు చల్లగా ఒక్కొక్కరే జూరిపోవుచున్నారు. ఒకవంక కొందరు ఇండిపెండెంటు లిబరలుగ మారుచున్నారు. మరొకందరు ఇంకొక ప్రక్క కేకనర్వేటివులుగ మారుచున్నారు. యూనియన్లు ప్రధాన కార్యాలయము వారితో ఒడంబడికను జేసికొనుటకు లాయిడ్ జూరిగారు ఇంకొక ప్రయత్నము ప్రయత్నించుచున్నారు. ఇది గనుక వర్తమాన ప్రయత్నమునందే కాన్ఫరెన్స్ ప్రకటనమువారితో ఎవరి సోదరు ఆసక్తికరమైన ఒత్తును ప్రకటించుకొని 150 నుండి ఆభ్యర్థులుగలరు. యూనియన్లతో జేసికొన్న ఒడంబడికకు భిన్నముగ ప్రకటించుచున్నా సాగ్-బీమ్ నేమనలో లిబల్ కవులుగ వారు ప్రకటించిరి. నేమనలో లిబల్స్ 717 ను ప్రకటించుచున్నామని ప్రకటించిరి.

గ్లాస్కో ప్రభువుగారి యభిప్రాయము

ప్రభుత్వమువారి సామిచ్చి ప్రాచ్యదేశపు విధానమును గ్లాస్కో ప్రభువుగారు విమర్శించినందుకు మాండ్లెటరులో లాయిడ్ జూరిగారు గ్లాస్కో ప్రభువుగారిని విమర్శించుటకు ఖండించినది. అతడు ప్రకటించిన ప్రకటనలను ప్రదేశములను సాగ్-బీమ్ కనుమీగి సాగర్ బిల్డును చూచుకొని తన ప్రకటనలను జేసిరి. ఆభ్యర్థుల జాబితాను జేసిరి మనము తక్షణము ముస్సోలినీ యభ్యర్థుల జాబితాను జేసిరి గ్లాస్కో ప్రభువుగారు జేసిరి. ఇదియేమి ఒకటి జలసాగ్-బీమ్ కనుమీగి వచ్చెనని అతడు అభిప్రాయంలో వాడుచున్నది ప్రాచీన యిటలీ వారు సమాధిమీదనుండి. జలసాగ్-బీమ్ ప్రమాదములేదు. మరల తుక్కిని జయించుటవరకును ఇది తక్షణమేనా? లేదు. దానిననుమ్రుటకు వీలులేదు. స్విట్జర్లను మరల పునర్నిర్మాణమున జేసి తూర్పుదేశమున గ్రీకులను ఇచ్చివేయుటకు వద్దేననిపడెనా? లాయిడ్ జూరి చర్చిలోగారి తలంపు తమకు తెలియదనిరి. అంత దౌర్భాగ్యునితే గనుక తటస్థించిన విశ్వప్రయత్నముల నొనర్చి మనము సార్వభౌమము నొనర్చి విజయము మెలిమిని ఏ ముహూర్తమున జరుగవలసియున్న ను యూగోవుదేశము పొన్నానను

కర్ణాట ప్రభువుగారి ఒడంబడిక ప్రకారము ప్రాచీన ఇటలీవారు చుట్ట ప్రదేశముల నంధరియించెను. దాని ననుసరించి దొమినియనుట సహాయము నిమిత్తము ఆఫ్ఘనిస్తాన్ కంపెనీదేను. విదేశాంగమంత్రి, విదేశాంగ కార్యాలయము వారికి తెలియకుండగనే దొమినియనుట సహాయమును గోరిన మాట నిజము. ఇతర రోజులలో ఇయ్యది సాధ్యమనియందెడిది గారు. ఏ ప్రధానమంత్రియు ఎంతటి కారములో నున్నను, ఏ సహాయోగ్యునియు ఇట్లు చేయ సాహసించరు. ఒకవేళ వాడట్లు జేయుచుండితేని విదేశాంగమంత్రి వారిపై నెట్టిచర్యను దీసికొననోమికే తెలియును. దీనిగూర్చి మరికొంచెము మున్ముందు తెలుపవలసియున్నది. అన్నిటికంటె ఆఫ్ఘనిస్తాన్ కంపెనీ విషయము ఏమన ఈసంజక్షము మిత్రమందలి, ఇటలీ, ప్రాముదేశములతో సంబంధించుట అందజేయుటయే గాక, బ్రిటిషు ప్రభుత్వముతోను సన్నిహిత్యమును నొకదానినిగూర్చి ప్రాచీన రోమీ లాయిడ్ జూరిగారి స్వంత విదేశాంగమంత్రికి తెలియకుండగనే జేయబడెను. ప్రాచీన ఇటలీ నేమను చనుననుండి తిరిగిపోవుటకు ఒక్క బ్రిటిషువారుమాత్రము ఏకాకినలే ఉండవలసివచ్చెను. అట్టికే నెలలపరి అయినగాని వచ్చుటకు వీలులేని దొమినియను ప్రయత్నములకు కబురంపిన ప్రయోజనమెట్టి? ఒకవంక ఉపద్రవము ఉత్తరదేశమునందే గలనట్లు అందెను. ఇంకొకంటె భూవిభజన యందు మనముంటిమి. ఎందుకు? పార్లమెంటు మరల సమావేశమైనవెంటనే యదుగలయును. అప్పుడు ఆఫ్ఘనిస్తాన్ తెలియగలదు. దొమినియనుట సహాయమును ప్రేటు బ్రతుకువారు గోరినట్లు ఆస్ట్రేలియామంత్రిగారి యభిప్రాయము నందు తప్ప ఇతరవిధముగ నెచటను సూచించబడలేదు. యధ్యమునకు పూర్వము పరిస్థితులు నెదిరిన సందర్భములను ఎటులుండెనో అటులే నిలబెట్టుటకు మాత్రమే మానసోయము నజేపించెను. కాని కయ్యమునకు కాలదువుటకు ఎంతమాత్రము మానసోయములు గోరలేదని ఆస్ట్రేలియా మంత్రి తెలియజేసెను. నెదిరిన సందర్భము గ్రీకులు మరల స్విట్జర్ల ప్రాంతమునకు సహాయము చేయనిమిత్తము సైనికులను లాయిడ్ జూరిగారు గూర్చియు జేయుచున్నా రోయినట్లుల కానించెను. తమ పరిస్థితులను తూర్పు ప్రాంతంలో బలపరచుకొనుటకు గ్రీకులు అధికారమును గల్గియున్నట్లుల గోచరు మాయెను.

కార్మిక ప్రతినిధులకు ప్రధానమంత్రిగారి పూర్వమున్న లాయిడ్ జూరిగారి చిన్న ప్రత్యుత్తరమును గూర్చి గ్లాస్కో ప్రభువుగారు వ్రాసిరి. దొమినియనుట సహాయము చేయవలెనని కబురంపుటచే తెలుపబడుచున్న సమంజస సరళస్వభావమును జూపలేదు. దొమినియనుట సహాయము నజేపించుటచే ఇంగ్లాండు ఏకాకి అయిపోయెను. ఆఫ్ఘనిస్తాన్ కి తెలియెను. కడచిన కొద్దిసమయములలో రెండు విదేశాంగ కార్యాలయములను ఆభివృద్ధిలోనికి దెచ్చినాము. ఒకటి దేవునిగుడికి దక్షిణముగను రెండవది దీనికు తక్కువగా జేసినారము.

అసలు గొప్ప తప్పు

మనకు తెలిసినంతవరకు ప్రభుత్వమువారు తప్పుచర్యను దీసికొనుటయేగాక ఏకాకి నిలుచుట అన్నిటికంటె గొప్ప తప్పు. ఇదియంగాక ప్రభుత్వమువారు యూరపియను మిత్రమందలి అకంజ్జ తేని జేయటం ఒక తప్పు. ఇంకొకటి వీరికేమియు తెలియకుండజేయుట అసలు గొప్ప తప్పు. మనస్థిరమయ్యెనులలో ఏకాకి మజేయగారు. అందఱును కలిసి భరించెనుట సహాయమునందు. అవసరము మన మిద జూరబడినట్లును జేసికొనుటకు తప్ప ఇతర మయను నులయును అందరితోడను కలసి పనిచేయవలెను. మనలో మాము ముట్టడించబడియుండెడివారము. మనము స్వంతముగ నందరికొనుకొనియుండెడివారము.

అందునుగలసి పనిజేసినగాని సామిచ్చి ప్రాచ్యదేశపు విధానము చేయెను. సెప్టెంబరు 18 తేదీన తీసుకొన్న చర్యను మరల యివలంబించుటకు ప్రయత్నించినగాని ప్రయత్నించు నూచుల గనిపించినగాని లిబరలు పార్టీ వారందఱును దానిని తక్షణమించవలెను.

షిరగాలో ఆలోచన చేయవలెనని జలసాగ్-బీమ్ కనుమీగి పార్లమెంటు వారందఱును సామిచ్చి ప్రాచ్యదేశపు విధానమున పరిష్కారమును లాయిడ్ జూరిగారు జేయక అలగ్యము జేసికొనలేక ప్రతిఫలమును చూచుచును ఆఫ్ఘనియనుచున్నారము. 1920 నెవరినో నది ఇంతవరకు ప్రసవనబడలేదు. దీని కలకలకలయినలోతురువులపై బడసిన అలెగ్జీనేవాని గొప్ప విజయములన్నియు గోరకాకుండ పోయిన. పాపము ఆగ్రిని యూస్వామిత్వమును నిలబెట్టుటకు మనమేమియు చేయవలెమైతిమి.

*** * * * *

మించును ముత్తినరము

ఏత్తిజేసిన పించును బుచ్చుకొనువారిగతి కష్టముగనుండు ననుకొనుచున్నాడు. విశ్వప్రయత్నము నిమిత్తము పించునలను బుచ్చుకొనుచున్న వారియన్నమును బడగొట్టవని ప్రధానమంత్రి తెలియజేసెను.

తర్కినుల్లాను

ఆత్మసారస్వతాకు భంగము లేకుండుట

కాకాస్టాంజిన్-పెట్రో అక్టోబరు 30:—నుల్లానుగారికి ఎట్టి భయము గలుగనీయని యభయమొసగిన నిమిత్తమున్నాయ. రాజ్యాధికారము లొలగింపబడినను ఆయన ఆత్మపించునట్లుల తోచెను.

తర్కి-లో ఇకమీద ఒక్క అంగ్-రానేమనలో ఎన్నో మాత్రము కానమును జేయు సభికారమును గల్గియుండునని యుద్వద్వభవత్వ ముండవలసియుచున్నాయ.

అలోచన నిమిత్తమును సలహానిమిత్తమును నిపులు లగు సలహానిచ్చువారును, అంగ్-రా నేమనలో ఎన్నో తరపున 4 గురు ప్రతినిధులును కెమర్లిన్సు వాయుబాతుల వెంట లాసేయాకే గడకు.

సంధిసభ లాసేయాలో జరుగుటకు అంగ్-రా ప్రభుత్వము వారికి కరింపిరి తెలియుచున్నది.

బర్లాండు విప్లవకారులు

సర్వసైన్యాధికారులను నియమించుట

లండన్, ఆక్టోబరు 31:—ఉదయము 12.30. దక్షిణలో నున్న టైముస్ పత్రికా విలేజురు ఇట్లు తెలియజేయుచున్నాడు.

నిన్నటి సాయంకాలము బర్లాండు రిపబ్లికను సైన్యము వారిట్లు ప్రకటించిరి:—సైనిక నాయకులే రిపబ్లికను కాపాడు వారు. డిజేలారాగారిని ఆభ్యర్థులుగ నియమించిరి. స్టేటు కవునియు నియమించిరి. డిజేలారాగారి నాయకత్వము నాయమాత్ర మైనది. ఈ ప్రకటనయర్థ మేమన రిపబ్లిక వ్యవహారము లన్నియు లియం, లించి, మున్నగు సైనిక నాయకుల హస్తగత మై:ది తెలియుచున్నది.

బ్రిటను సామ్రాజ్యవస్తువదర్శనము

టైముస్ వ్యాఖ్యానము

సామ్రాజ్యము నంతను ఒకరినొకరు సహాయములేకనే కాపాడు కొనవలయు ననుగుణపాతముండవలసివచ్చె. దీనిని సెరవేర్చుకొనుటకు ప్రత్యేకముగ ప్రయత్న మవసరము, దీనిని సాధించుటకు కష్టములు లేకపోలేదు. కాని అందఱును సహకారముతోడను సుహృద్భావముతోడను పనిజేసిన కష్టములన్నియు అంతరించును. దీనికంతకును తగిన ఏర్పాటులను జేసికొనవలెను. వస్తువులు లేకపోలేదు. కాని మంచినపు సమయము, తృప్తికరమగు ధనమును సమకూర్చుటవసరము. శాస్త్రోత్తముగ నుండు తర్కపు మార్గములను నేర్పరచిన లాభముగనుండును.

ప్రార్థనలో బ్రిటిషు బాయలారిగ నున్న హార్డింజి ప్రభువు కుటుంబకారణములచే రాజీనామా నియమనితవచ్చిరని ఉద్యోగమును పాలాభయన మూనివేసెదరు.

జపాను నౌకావతరణము చాటువరకు కనిపించినది.

ప్రాచ్యదేశముననున్న మంత్రికర్మములో జేరిన మంత్రి అ లాయిడ్ జూరిగారిలో ఏకీభవించలేదని గర్ ఫిలిప్ లాయిడ్ గ్రాంగారు తెలియజేసిరి.

కార్మికుల తప్పున పూర్తికే హార్డింగ్-ముద్రసిద్ధ గర్ లిబరలుగారు. గారు వాత్సల్యము ఆభ్యర్థిగ పోరుచు న్నారు.

లొండరు ప్రభువుగారు గర్ పేర్చియ్యకొకగారు ప్రయత్నించుచున్నాడు.

మాంపేగుగారికి ప్రత్యర్థిగా కాకాస్టాంజి ప్రత్యేకము గ్రేగారిని బలపరచుచున్నాడు.

డైరీ తప్పించుకొని పారిపోవుట

తిరిగి వచ్చుచుండుట

వెంకటాచల సెర్కిల్ జెయిలులో 19 సెలల కఠినవరక ముద్రవింపించుచు ఆస్కాదోలేయవరకు అక్టోబరు 14 తేదీన జెయిలుగోడనూకి కల్పియకొని పారిపోయెను. మిక్కిలి చనిపోయి లేకుండ గడ్డగ్రహాంతరైలుపక్క గురువయిండుగా అనుమానించి అతని పోలీసును పట్టుకొనిపోయి తిరిగి పార్టీ చేసిరి. ఫిఫ్ జెయిలులను బందాయి గతమాసమున 9 వ తేదీన జెయిలులోనికి గొనిరావడెననియు, 14 వ తేదీన తోటలోని కేదోపనిపాడపోయి మరల కనబడలేదనియు సాక్ష్యమునగున ముద్దాయిపత్తుమున సాక్ష్యము లేనందున మేజిస్ట్రేటు తిరిగి ఇండియన్ పీనల్ కోడ్ 224 వ క్లెక్ క ప్రకారము మరల 6 మాసముల కఠినశిక్ష విధించెను.

స్థానిక వార్తలు

చెన్నపురి ఆయుర్వేద కళాశాల.—చెన్నపురి ఆయుర్వేద కళాశాలలో 70వ వత్సమం విరాళ మొదలి గది కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు శ్రీ గురుగార్లు.

చెన్నపురి ఆరోగ్యము.—ఆక్టోబరు 28 వ తేదీలో ఆంధ్ర మొండిపూరమునాటికి 14 మందికి ముహూర్తము పోతే, 6 మంది మరణించిరి. కలరా ఒకరికిగూతము తగిలిన గాని ఎవ్వరు మరణించలేదు. ఇతర జ్వరముల కల్ల 29 మంది మరణించిరి.

భగవత్పాదా ప్రసంగసభ.—హరికథాకాలక్షేపము:—1922-వ సం॥ నవంబరు నెల 2-వ తేదీ గురువారం సాయంత్రం 4-గంటలకు ప్రభుత్వ పరిణయము అను కాలక్షేపము తొండేమండము స్కూలు హాలులో శ్రీరంగం ప్రహ్లాద శ్రీనివాసరావు భట్టర్ వారివలన జరిపించబడును.

జనసహాయ సేవ.—తేమోలొని దేవతెలియాలలో హాలులో శేషదీపము (2-11-22) సాయంత్రం 6 గంటలకు కార్యారంభము. హెల్తులక్ష్మీనగరం డాక్టరు రాఘవేంద్రరావు గారు ఆరోగ్య సేవను గురించియు, 4 వ తేదీ కనివారము సాయంత్రం 6 గంటలకు షెడ్యూలు అమృతాను బుద్ధపాన సేవే ధనుసు గురించియు విచిత్రకటముల సహాయముతో సుభస్య సింతురు. అందరు రావచ్చును.

ఆంధ్రమహాసభ-పిల్లెరు పాఠశాల ఉత్సాహము.—మదనపల్లి దివిజను నందలి పిల్లెరుగ్రామ కాలగ్రామ సంఘము వారు ఖద్దరు ఉద్వేగము కల్ల గొప్ప ఉత్సాహము చూపుచున్నారు. కడదిన ఆంధ్ర మహాసభవారు ఒక ఖద్దరుమాలను అధ్యక్షునకు బహుమానముగ పంపిరి. పిల్లెరు కాలగ్రామ సంఘపు కమిషనరు సంఘాధ్యక్షులగు నాగరత్న మొదలిగారు మహాసభ అధ్యక్షులకు సమర్పించిరి. ఖద్దరు విషయమై ఇట్టి ఉత్సాహము ప్రకటించినందులకు వీరు శ్రవణదీపము లని చిత్తూరునుండి రాష్ట్రీయ కాలగ్రామ సంఘ కార్యదర్శియగు సి.రాజగోపాలాచారిగారు మాట వ్రాయుచున్నారు.

అవారసదార్థముల ధరలు

ప్రచురణసంఘము

శ్రీ తపాలకల్ల అవారసదార్థముల ధరలు తగ్గు నూచ నలు కనుపట్టుచున్నవి. గంజాముజిల్లాలో బియ్యముఖర్, కృష్ణా జిల్లాలో రాగులధర, గుంటూరుకడపజిల్లాలలో ఆర్లు, తెలూరు జిల్లాలో రాగులధర తగ్గినది. అనంతపురములో నూటికి 7 చొప్పున జొన్నలధర హెచ్చినది. గంజాముజిల్లాలో ఉప్పుధర తగ్గినది.

చెన్నపురిజిల్లా కాలగ్రామ సంఘము

సంఘపు కార్యదర్శి యగు వి. చక్రవర్తిగారు మా కిట్లు వ్రాయుచున్నారు. కాలగ్రామ ఎన్నికల విషయమై కార్య సంఘమువారు నిర్ణయించిన కార్యక్రమము ఈ క్రింద ప్రకటించబడినది. పొత్తులపును మైదాను దివిజనులలో నవంబరు 1-వ తేదీ సాయంత్రం 6 గంటలకు ఏకాంతరేఖ్య కోయిలు మండలమునందును, పెద్దనాయని సేతులో గురువారము నవంబరు 2-వ తేదీ ఉదయం 7 గంటలకు పెదానియారు కోయిలు పిడియందలి సరస్వతి సంఘమునందును, చూళ దివిజను లో 2-వ తేదీ సాయంత్రం 6 గంటలకు పాలకాల్వక సంఘ భవనమునందును ఎన్నికల బరుగునను, ఎన్నికలలో నిరాశము గాంచినవారు తమ సంభ్రాంతిచేతనను మహాసభసభ్యులకు కాలగ్రామ కార్యదర్శికి త్వరిత వ్రాయుట.

కాలమానము

ప్రచురణసంఘము

ఆక్టోబరు 28 వ తేదీలో, అందరి ముందిన వారములో కం (బుద్ధు, పెల్లూరు, దక్షిణాంధ్రా, దిల్లీ ఆంధ్రా, కొచ్చి లలో నంది వర్షముల మరలెను ఏలినీ, కడప, చిత్తూరు, సే ,ం, కోయంబరూరు, తిరుమనాపల్లి, నీలగిరిలలో మిగిలిన గర్షములగును. గుంటూరులో కొంచెముగ వర్షమువరిసెను. తరజిల్లాలలో వర్షము తుడవలేదు.

కర్నాటకము కల్యాణూర పశ్చిమతీరములగు నుత్తర ఆంధ్రా ప్రదేశము.

దెల్లారి అనంతపురంజిల్లాలలో సంభ్రాంతముగ నంటలు పె రు చెట్టబడిలేదు. కడపలకు చక్కగ పడుచున్నది. కొన్నూ, రాగులు వేరవేసగల, నీలిమందు బాగుగ పడుచున్నది. దెల్లూరు మధ్యజిల్లాలలో నీటిపారుదలసౌకర్యములు చక్కగ వున్నవి. కర్నూలు, చెన్నూరు, తెలూరు జిల్లాలలో కొన్ని భాగము లందు తక్కు ఇకలదేతములందు తుగుతుల మేర చక్కగ దొ రగలుచున్నది. వర్షములు మరలెనుటచే నరసింహు శృద్ధికరముగ మారినది. ఇంకనువర్షములు దరియవలెను.

పండ్లు తోముకొనుట

[247 వైగాబజారు వీధి నుండి డాక్టరు హెచ్. వెం కటరావుగారు మా కిట్లు వ్రాయుచున్నారు]

మీరు పండ్లు తోముకొనుటకు బ్రతుకు సుఖయోగించుకొ నుచున్నారా? వాటిని ఉపయోగించవలసిన విధమున ఉపయో గించు చున్నారా? ఈ ప్రశ్నలను గమముగ ఉపయోగించినచో పండ్లకోగములు కలుగును. ఒక ప్రక్కనుండి మరియొక ప్రక్కకు పండ్లను బ్రతుతో తోముకొనుట తప్పుదృష్టి. ఇట్లు చేయు టచే చిగుళ్లందు కరిముందు నలుములు ఒక చిగురునుండి మరియొక చిగురుకు కచ్చి చేరుచుండునని నోరు శుభ్రము కాబాలకు. పండ్లు ఏ ప్రక్కకు వెరుగుచున్నచో అప్రక్కగ పండ్లు తోముకొనవలెను. వై పండ్లకు వెనుండి క్రిందికి, క్రింది పండ్లకు క్రిందికి, వెకిరి తోముకొనవలెను. అట్లుచేసిన చిగు రలకు నందుండి పొచినలుములు వరిలిపోవుక, పండ్ల వెనుక భాగ మును కూడ శుభ్రము చేసికొనవలెను.

పండ్లు తోముకొనుటకు కొందరు బ్రతుకు ప్రయోగించు చున్నారు. జపాను బ్రతుకు బాగుండవు. బ్రతుకువలె వీరును వెల్లుకులు విడిచివేసిన గట్టిగ నుండవలెను. బ్రతుకున్న వేద పుడకలు లేక కమ్మపుడకలు శ్రేష్టములు. ఈ పుడకలతో ప్రతి దినము ఉదయము శుభ్రముగ పండ్లు తోముకొనిన ఆరోగ్యకర ముగ నుండెను.

అకాలిలు రైలుకడ్డముగా నిలుచుట

ద్రౌపదు బండి నావకపోవుట

11 గురికి గాయములు తగలుట

హానబలు ప్రేమను 30 వ తేదీ ఉదయము 9 గంట లకు అకాలిరైలురైలుబండి కచ్చుని తెలిసి చాలమంది శిక్కు లు ప్రేమను వైరి. రైలుబండి నడు నిలువరని తెలిసి వారు జండాలు పట్టుకొనినవో శ్రీ ఆకలు అని అరచుచు రైలుదారి కడ్డకుగా నిలిచిరి. ద్రౌపదు బండిని నిలుపలేదు. 11 గురికి బల మగు గాయములు తగిలె నని అచటి గురువారముమేనేమరు ఆ తేదీని ట్రొయ్యను ప్రతికట వ్రాసెను.

కేసు విచారణ

30 వ తేదీని అరెస్టుచేయబడిన 111 గురిని 31 వ తేదీని విచారణచేసిరి. 25 గురిని నడలివేసిరి. తన్ని-నవాటికి శిక్ష వేసిరి కడలడిసవారు మరల అరెస్టుకు వెళ్లుచున్నారు. కొందరిని మమ్మారు అరెస్టుచేసి మమ్మారును వదిలివేసిరి.

అకాలిలు శ్రీల ననమానించుట

ప్రతిసంవత్సరమున కార్తీకమాసమున హిందూశ్రీలు స్వర్ణ దేవాలయమునకు వోకనందిమాన 10 కోట్లలు కొన్ని పూజలు చేయుట అచారమైయున్నది. అవరోజులు సరిగా నాశ్రీలు నిరభ్యంతరముగా పూజచేసిరి. 30 వ తేదీని శ్రీలు హిందూదేవతల నుద్దేశించి హిందూగీర్తములను పాడిరి అకా లిలు ఆ శ్రీలపై నీళ్లు చిమ్మి అవమానపడిరి. ఆ శ్రీలు చేదక మున్న నమానుకుడ కేగి చెప్పగా తనదేవాలయమున పూజ చేసికొనుట కడ దడవటించెను. దీనినిగూర్చి శాహసీ కహా మందోహారు ఒక చరణ వేదమువ్రాసెను.

మేజస్ట్రేటును ప్రారంభపుతో కొట్టుట

ప్రారంభపుదేను సహవాద్ కానిం; అనునటకు తెగు ఖానిక ర్టున మెండు వివరణపై టుచే దొంగతనమున కైవచా నింపబడి 2 సంవత్సరముల కింపిరినింపబడిన. తొడనే మద్దా యి అవ రోజులొనంది యొక ప్రారంభపుదే నీ దానిని మేజ స్ట్రేటు ధుజుమనకు తగులుటగా వివరణ. కోర్టులయ నుంచలిత మయ్యెను. పోలీసులు వెంటనే కాసిమును పట్టుకొని జిల్లా మేజస్ట్రేటు నెడుటకు గొనిపోయిరి. అచ్చట మేజస్ట్రే టును కొట్టిన నేరమునకతని కింకొంక సంవత్సరము కింపిరి విధింపబడిన.

లక్ష్మీ విశ్వవిద్యాలయము

ప్రథమపట్టప్రదానముహోత్సవము

ఈమహోత్సవమునకు చాలమంది ప్రముఖులును శ్రీలును విచ్చేసిరి. పట్టమునందుకొనిన 105 గురు విద్యార్థులలో 6 గురు శ్రీలుండిరి. వారిలో నొకమహమ్మదీయయదలి పట్టమును స్వయంగా నందికొనుటకు రాలేదు. విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యక్ష యిదు సర్ హోమ్స్టర్లు బట్టరుగాకి డాక్టర్ ఆఫ్ లిటరేచర్ అనుగౌరవవికటము నొసగిరి. వారిచక్రవర్తి మేడికల్వైద్యక కాల అవరణములో నేనుబడిన వందరికింద పట్టప్రదానము జరిగెను. అనంతరము విద్యాలయకర్తలు గమ్మరుగాకి విందొ సగిరి. చాలమంది గింనులో హాలుగొనిరి.

గర్ హోమ్స్టర్లు బట్టరుగాకి వికటము నొందుచు ఉపా ధ్యక్షులగు రానుబహదర్ జీ. యన్. చక్రవర్తిగారిట్లు వల్లిరి. గర్ బట్టరుగారు కడుగుదురు అనునకపరిపాలకుల శ్రేణిలో గర్ బట్టరుగారు ప్రముఖస్థానము నలుండురురు వీరు విద్యా విషయమునగూడ శ్రద్ధవలవారు. మొక్తాల్లు ప్రభువంకటియ రకు ప్రతిభుడించినను లేక్క నేయక ఇంగ్లీషుపాఠశాలలో కొద్ది తరగతులలో ఇంగ్లీషు విద్యను బ్రవేశపెట్టెను. ఇంగ్లీషు వేర్ని నందువలన విద్యార్థులకు కలలు తిరిగిపోయి రాజప్రదానములు అభిమానము జనించునను సాధారణ దుర్భిప్రాయమును దుర్భి మానమును వీరికి లేవు. తెప్ప నెంట్ గవర్నరుగను ఇండియా ప్రభుత్వసభ్యులుగను నున్నపుడు చేసిన సాయమును వారానీ ఆలీగడ్ విశ్వవిద్యాలయముల నిర్మాణము విషయమున చేసిన సాయమును ముఖులము లక్ష్మీ విశ్వ విద్యాలయమును గర్ బట్టరుగారు సృష్టికర్తలని చెప్పవచ్చును.

సర్ హోమ్స్టర్ బట్టరుగాకి స్వాగతము

రంగూన్ కార్యరేవనవారు సర్ హోమ్స్టర్లు బట్టరుగా కి స్వాగతమియ తీర్మానించిరి.

భారత ఖిలాఫతు సంఘము కలకత్తాసభలు

నవంబరు 19 వ తేదీని కార్యసంఘసభయును 21 వ తేదీని స్థాయిసంఘసభయును కలకత్తాలో జరుగునని అధ్యక్షుడు ప్రకటించెను.

సిక్కునాయకుల కేసు సుబేదారు సుతాయిను సింగుగారిని వదలుట

31 వ తేదీని సుతాయిను సింగుగారిని కడలివేసిరి. రిజ మెంటు సంఖ్య ఏచనగా ఆయన చెప్పలేదు. అకల్తాలు అధ్యక్షుడు తాజాసింగుగారికి ఒకవత్సరము కరిపెక్షయ 200 జుర్రామా యు చెల్లింపనిచో మరి ఆరు నెలలు శిక్షయు 31 వ తేదీని నేనుబడిన.

గూడూరు ఫిర్యా-సంఘము

గూడూరుఫిర్యా కాంగ్రెస్ సంఘము 30 తేదీ సాయం కాలము సమావేశమై, శ్రీయంత కందాడై శ్రీనివాకగారిని అలూరులో జరుగనుండు మండలమహాసభకు అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకొన, సలహానిచ్చిరి.

జిల్లా ఖద్దరుకాఖవారు, గూడూరులోని భగములు తనిఖీ చేయుచుని కొడుకు తీర్మానించిరి.

ఈ తాలూకాకు అవసరముగా ఒక ప్రచారకుని పంప కలసిడిగా జిల్లాసంఘమువాని కొడుకు తీర్మానించిరి.

మొగిలి రామకృష్ణమృగ, అధ్యక్షులు.

బొంబాయిగవర్నరు

బొంబాయి గవర్నరుగారు ఆక్టోబరు 30-వ తేదీ సాయం త్రము పూనాజింఖానాక్ల బుల్లో పోలీసు సర్వీసువారి నిందున పొల్లొనిరి.

కర్నాటక రాష్ట్రీయవిద్యాసభ

హుబ్లీలో ప్రేసభ కాకానాహెచ్ కాకేకర్ గారి యధ్యక్షుడును నవంబరు 2-వ తేదీని జరుగెను.

బురోదామహారాణిగారి విరాళము

బురోదామహారాణిగారు తనరాష్ట్రములోని చాలికల యన్నతరస్థికి 1 లక్షరూప్యముల నిరాళ మొసగిరి.

తిలెట్ ఉద్యోగులు ఇండియాకు వచ్చుట

ఇండియాదేశమున ఆయుధవిద్య సభ్యునించుట పోవు తిలెట్ ఉద్యోగియులు కాలింపొంగులో నాగిరి.

రాజప్రతినిధి దర్బారు

శ్రీవామహారాజునకు పరిపాలనాధికారము ప్రసాదించుట

ఇంచూరు, అక్టోబరు 31:—రాజప్రతినిధిగారు ఇంచూరు లెన్సిడేటు సాధమునందు శ్రీవామహారాజునకు పరిపాలనాధికారము ప్రసాదించుటకు దర్బారు నడిపిరి. ఆదేశమునందు రాజప్రతినిధిగారు స్థూలముగా—

భారతసంస్థానాధీశుల రాజధాని

శ్రీవామహారాజా! శ్రీవామహారా! మానసియులారా! బక్యమునకు దళ సంస్థానాధీశులకు పరిపాలనాధికారము నా స్యువాస్త్రముల ప్రసాదించుటకు నేను భారతసంస్థానాధీశులను సాటనుండి యిదియే ప్రథమము. నే నెంతకాలమునుండియో శ్రీవామహారాజును తిలకించుచున్నాను. నాకు నాకు అన్ని అనానుభవములచే నట్లు జేయబడుటంటి నని జెప్పుట కెంతయో చింతించెద. అయిన ప్రస్తుతము సంస్థానాధీశులకు పరిపాలనాధికారము స్వీకరించుచున్నందున నే నుండగలిగియుండుటకు సంకల్పించెద. శ్రీవామహారాజును రాజప్రతినిధిగారి స్యువాస్త్రములచే స్వీకరించుటకు నుండ యిదియే ప్రథమము. దృఢరాజధాని సంస్థానాధీశుల చావు భారతసంస్థానాధీశుల నీక్ష యీ సంస్థానాధీశుల ప్రశంసించుచు, నాటినివిషయము శ్రీవామహారాజును విశేషించుచుంటి నో వెలిబుచ్చు సమయ వచ్చునందు లకు సంకల్పించెద. 1914 సం॥ అక్టోబరు 30 గ్రామము ప్రారంభమైన సమయమున సాంస్థానాధీశులను తమ బలవంతయు నిడి సార్యభాగమునందు భక్తిని నిదర్శనముచేయుటకు బూనిన మొదటి సంస్థానాధీశులలో శ్రీవామహారాజు మొదటి. ఈ యాభునకాకముచే, 1857 సం॥ అక్టోబరు 30 దోశనసమయమున 2000 మంది సైనికులను భాగ్యంతుల విప్లవకారులు ప్రవేశించు జేసిన మహారాజులకు సాంస్థానాధీశుల మార్గము మహాభాగ్యముగా శ్రీవామహారాజు అనునందు చెను. స్వదేశసంస్థానాధీశుల అధికమైతః సహాయము సాంస్థానాధీశుల కెంతయో యమల్యమై యుండుకాలమున శ్రీవామహారాజు పంపిన లెంటివారై అదర్శప్రాయమై యున్నది. “సాంస్థానాధీశులయొద్ద నుండిగారి రాజప్రతినిధి నుండిగారి నామన, నానై నికుల శ్రీవామహారాజులను పంపియుండినవా” అనివారు లెంటినిచ్చిరి. శ్రీవామహారాజు భారతకాలవాడుకుల జీవితములు తమ కెల్లవేళ్లల అదర్శప్రాయములై, ఉత్సాహసందాయకములై యుండక పోవు. ఇప్పుడు నాలుగువత్సరముల క్రిందకు తమయధీశులకు సహాయము చేయెను. ఇంతకాలము యువరాజుగారు మైసూరుదేశ యందున్నందున, కలనల్ సర్ సాజన్ సింగు మహారాజు గారు ప్రతినిధిగా పనిజేయుచుండిరి. ఇట్లు సంస్థానాధీశులగా నుండియు, శ్రీవామహారాజు ప్రతినిధిగాను సార్వభౌమము గవలయుచు కార్యము న్నానునందున నెరవేర్చుమిడిన సాంస్థానాధీశులకు సహాయముగా రామేశ్వరముల కేగి యుండిన 10 మానములకా లము ప్రతినిధిగాను ప్రాంతాధికారిగాను కాలముననియోగించిన లెన్సిడేటు కాలిఫోర్నియాగారు క్రిటివారు. అన్ని కాలములందు శ్రీవామహారాజు యొద్ద కలిగిన అభివృద్ధిని నూచించినది సభానివేదిక గాంచి మహారాజుగారు సంతోషపడగలరు. ఆకాశవర్షము లలో కొంత నిల్లుమూతమే లేలినన, రాజకుటుంబమువారిలో ఆనెకుల వివాహముల కగు కల్యణము పోయినను, గత మూడు సంవత్సరములు మౌనము సంస్థానము పీడించుచున్నన, ఋణమేమియు ఆస్థానముల పేర నుండలేదు. ఇప్పుడు లోమిడి సంవత్సరములందు, భూమికోలముల కరి, లేక అనుభవవిహీనుల చేతులలోనుండి వివిధాభి కాము, ఇప్పుడు సుస్థితిఃపరుడైనది. అనుభవమున్న సెటిల్ మెంటు ఆర్మీ ధుళిపును పనిజేసెన్నారు. త్వరలో నుకూలమైన పరిస్థితు లెర్పడవచ్చును. బివల్, నొ రకహాలు ద్విగుణమునందున కర్మసాయదారులు చాలబారు పడిరి. గట్టిబువచ్చు డిపార్ట్ మెంటు చాల అభివృద్ధిచెందు బడినది. బాటలు కొత్తవి చేయబడినవి. ఆర్మీనివాయములు ట్ల ఉచితలక్ష్మి మిడుచుచున్నది. మధ్య భాగభాగోలను అధికం సాగ్నుల కరి తన్నికొండ పోలినకాళి సమితాభివృద్ధి మార్గమున నుండునని. న్యాయవిచారణ కార్యనిర్వాహకములు క్షేత్రప అనుబడినవి. విద్యావిషయమున విారు కొంత జెరుకబడి యున్న ను ఒక ఆంగ్ల జేత్రాసాహిత్యము, ఆనె గ్రామపాఠశాల లు నేర్పబడి బాగుపడ ప్రారంభించుచుంటి. వినుగు జెందక కార్యము బూనుచున్నాననిది నేగి మెలగుటయు, ముఖ్యము

గా సంస్థానమున క్రభుత్వాధికారము బూనుచున్న యధీశున కుండవలయును. విధి ముఖ్యముగా గవనించి, మిశ్రమా కర్మ ముల నుభయములకై నే జేరను లాము పనిజేయుటకును మిశ్రమ ల నను సరిం చెద వని న మొద. ప్రపంచ మునందు సర్వము మార్పు చెందు నీ సంపూర్ణ సమయ మున నీవు రాజు గా గలిగితివి. నూతన భావము లకు ప్రపంచపరిస్థితు లెదురుచున్నందున. ప్రజలలో నూతన విశ్వాసమును జనింపజేయు కర్మ లన్నిటికల పనిజేయుచున్నావి. ప్రాచీన మును విషయములకు నూతనములు పెక్కుగా పడుచున్న యని. ఈ కర్మ లన్నిటిని మునుగుపలకుబాటు. వానిని సాధారణమహావ్యయముగా నెరవేర్చి, అనకూలముగ పరిష్కరించవలయును. ప్రజలలో నూతన ము దయమిడు కాను క్రవామైన గుణము. ఇట్టి సంస్థానాధీశుల వారిని నూతన భావముల ననుసరించి అభివృద్ధిపథమున నడుపుటకు ప్రజలు నీకై యెదురుచూచుచున్నారు. అందున సర్వవేళన మిశ్రమా నుభవ ముఖ్యమని మానసమున నమ్మి కుండుటకు మిగుల సలహా నిచ్చెద, వారియోశయముల బాగుగ గుర్తెరిగి మెలగుచుం దును వారిని విశ్వసించుచు, వారివిశ్వాసమునకు ప్రాతరేపు గా ప్రవర్తించుము. మిశ్రమానకపరిస్థితుల కనుకూలించు సంస్థా నములే చేయు చుండవలయు. అరణ్యము, శేలబాగు. యింక ను నితఃఖనిజపదార్థ యిలు యీసంస్థానమున మిక్కిలిముగాన గ్గుండున భావింపక బాగుగనే యున్నదని తెలిసి. కాననభ వారు ఆమోదించిన తీర్మానముల నమలులో పెట్టుటకల్ల భవ నభివృద్ధియై ప్రజలలో విద్యప్రబలింప జేయుటకు పరవలసిం ఘముల సభివృద్ధి జేయుటకు చాల సహాయ పడుచు. నీవు నీ ప్రజల అభివృద్ధి కొరకే చు జేరవలసి నమ్మి నేడు నీవు క్రభు త్యాధికారులను ప్రసాదించి. ఉచితమైన విద్యయు అనుభవమును ఇంద్రోరు దాతకకాలలో మేజరు ఇవాన్సు గార్డుగారి గురు ముఖమున పడనియుంటి. వారు మీ విశ్వాసమునకు ప్రాతరై యున్నారని తెలిసియే, గార్డుగారిని మిలటరరంగిక సచివునిగా నియమించితిని. సంస్థానమున కొలదిరోజులు కృషిసలిపి, సంగ నుల గ్రహింపగలిగితిని. నేటినుండి పరిపాలనమును బూని పనిజేసి క్రి సాపాదించుచుని కొరెద. తమచట్టు మిత్రులు తమకు సహాయము చేయవలయున్నారు. నేనును, నావారమును సదా మియధీశులను నే యుండి, కావలసిన సలహాయేని, సహాయ మేని సంతోషపూర్వముగా నొకరిని నిర్దేశియున్నాము. నీవును, నీప్రజలకు నుభవకమైన నూతనయుగము నేడు ప్రారం భమగుగాక! నీవు వంశపారంపర్యముగా వచ్చిన లాభ్యత భరించి ఉచితముగా విధి నెరవేర్చవచ్చుగాక.

మరియొకవార్త
కాననభలకు శిల్పగోరువారి సంఖ్య అశ్వలక్షము. వారు సంఘసభ్యులను బడయుటకు చాల ప్రయత్నించి విఫలమైరి. వారు వోజర్ల పట్టికలను సరిగా నిర్దేశన తక నిరంధకచర్యల నొనరించుట వలననే 15 వ తేదీన ఎన్నికలు జరగలేదు. 25 వ తేదీన ఎన్నికలు సరిగా కాలముగా జరిగినవి. సర్వేయన వారే ఎన్నికలనుండి రని 30 వ తేదీన జి. ఎస్. కళింగగారు వూవానుండి స్వయంభూత తిరిగిరి.

బెంగుళూరు వితంతుసేవకాలయము

ఒక విన్నపము
బెంగుళూరులో శ్రీమతి బాచమ్మకు బాలకుండరం మొదలిగారు ఆపాధులగు వితంతువులను చేరదీసి వాటికర సహాయ మొనగుచుండెను. ఈమె మరణించుటచే ఇట్లు సహాయ ముచేయు వారెవ్వరజేపన్నారు. క్రితీశేషులైన శ్రీమతి బాచమ్మకు గారిపేరున నొక వితంతు కరకాలయము స్థాపించి వితంతు వులను పోషించుట, యావన వతులకు వితంతు ప్ర తివ్వబడిన వివాహముచేసి వాకుటుంబములను పోషించుట ము న్ని గు ప్రయత్నములు చేయుటకు యె ట్ల గు ధూ గు కందలి ప్రముఖుల నే కు లు తీర్మానించుకొనిరి. కరకాలయమును స్థాపించుటకు భవనము కా వలెను ఈవనులు చేయుట, భవనముకావలెను. బెంగుళూరు ముని సిరలు కాన్సిలరు టి. పి. నిలకంఠ మొదలిగారు 1500 రూప్య ములు విలునగల స్థలమును ఉచితముగా నిచ్చియున్నారు. భవన ముకట్టుటకు ఇతరభర్తులకు పదివేలరూప్యములు కావలెను. బెంగుళూరుకులగు మిరందరు తగు భవనసహాయము చేయవల యుననియు విరాళములను బెంగుళూరునందలి బ్రహ్మోమివనరి ఇ. నుబ్బుకృష్ణయ్య గారికి కంపకలయు ననియు బెంగుళూరు నందలి ప్రముఖులు కొందరొకవిన్నపమును ప్రకటించుచున్నారు.

“మాంచెస్టర్ గార్డియన్” పత్రికాప్రతినిధి
మాంచెస్టర్ గార్డియన్ పత్రికాప్రతినిధి యగు జే. టి. స్మిత్ గారు ఆలహాబాదును సందర్శించ వచ్చిరి.

చలికాలమునకు అవసరమైనవి

టీవీడు, ఫ్లానల్సు, కోటింగు, షర్టింగు మొదలగునవి
మావద్ద సిద్ధముగానున్నవి.
పలురకముల పట్టుగుడ్డులు మీకుకావలసినధరలలో గలవు
ధనమల్ చల్లారం
ప్రదర్శనగదులు: నెం 46, రత్న బజారు
పార్కుటాను, మద్రాసు.

లోకమయహార కస్తూరిమాత్రలు

పిన్నలుమొదలు నయనైన పెద్దవారివరకు సాధారణ వ్యాధులన్నిటికిని వాడతగినది.

250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూపు 1-4-0

1. మలేరియా జ్వరమునకు మీ లోకమయహార కస్తూరిమాత్రలు మంచి గుణమిచ్చినది. లక్ష్మీ నరికినాజోన్య సోమవారపేట, కూర్మజిల్లా.
2. మీ లోకమయహార కస్తూరిమాత్రలు అతి ఉపయోగకరమైనవి. మరల డెబుకుల్లెడు పంపకొరెదను. బాలరామచార్య, కరన్తూరు, సిక్కిండ్ తెర్రగావు.
3. మీ లోకమయహార కస్తూరిమాత్రల గర్భిణులకు మిక్కిలి ఉపయోగించినది. 6 బుడు వెంటనే పంపకొరెదను. ఎస్. అచ్చయ్య, స్కూల్ మాస్టరు కిరిగపాట్టి, బెంగుళూరు.

సారస్వతానవము విద్యార్థులకు, వ్యాఖ్యానములకు, ఉపాధ్యాయులకు, సంకీర్ణులకు, వారు, పిత యనసేల మొదలు సంబంధమైన పనిగలవారి పాలిటికీ సంకేతము.

20 దినములకు సరిపోవు బొవధ వెల 1—0—0 వి. పి. భువ్వపేరు.

బ్రాంచి ఆఫీసు, నెం 281 తంబుకెట్టిపేట, చుద్రాను. వి. పి. అర్జులు మద్రాసునుండి పంపబడవు. పాశ్చాత్య మొకటాచల పండితులు శ్రీ శీతారాముల వైద్యశాల మైసూరు. (1)

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ, తేదీ: 11/11/2019, ముంబై

[illegible]

త్వరపడుడు! మోసపోకుడు!!

అధికారిక అక్షరము: "ఇంద్రుడు" కాదు.

జాతకము

సంవత్సర ఫలము

జాతకము

అలస్యమెవని పుణ్యం దొరకవు.

Printed and Published by K. Nageswara Rao, at the Andhraprasam Press, 64 & 7 Thambu Chetty Street MADRAS

సండు చేయబడినది

1 కౌను
కౌను
కౌను
కౌను

అవతరించిన భాగము 488 పే.

72 పేజీల గ్రంథము ఉంది